Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXIII., št. 249 Ljubljana, sreda 30. oktobra 1940 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5 Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Proti razširitvi vojne na Balkanu

Po ameriških vesteh namerava Nemčija posredovati v italijansko grškem sporu, da prepreči razširjenje vojne na Balkan, česar ne želijo n e v Berlinu in ne v Rimu

NEW YORK, 30. okt. s. (Ass. Press). Ameriška poročila iz Berlina javljajo, da namerava Nemčija posredovati v sporu med Italijo in Grčijo, ker ne želi, da bi se vojna na Balkanu razširila.

Iz pisanja narodno socialističnega tiska je razvidno, da je bil Grčiji izročen samo ultimatum in italijansko pojasnilo o vzrokih ultimatuma. Na podlagi tega pojasnila je vzela Italija v zaščito albanske interese napram grškim in angleškim ciljem. Zanimivo je, da niso objavljene vesti o vojnih operacijah. Niti uradni krogi jih ne prinašajo, nego izjavljajo, da so si vesti o vojnih operacijah nasprotujoče.

V Berlinu so z največjimi simpatijami sprejeli govor bolgarskega kralja Borisa, glede katerega pravijo, da se odkrito izraža za politiko osi. Prav tako je bil simpatično sprejet demanti agencije Avale o mobilizaciji v Jugoslaviji in o izrednem sestanku vlade povodom grško italijanskega spora. V Berlinu tudi verujejo, da so vesti iz Turčije avtentične, kolikor se nanašajo na trditev, da stopi turško grška zveza v veljavo samo v primeru, če bo ena od obeh držav napadena od države izven Balkana. Po mišljenju Berlina Italija ni balkanska sila.

V berlinskih uradnih krogih tudi poudarjajo, da je zadržanje Moskve povsem korektno in da so neresnične vesti o diplomatskih korakih v Berlinu in Rimu. **Iz vsega tega se lahko sklepa, da želi Nemčija izolirati italijansko grški spor in pustiti, da ga obe državi uredita sami med seboj.** V zvezi s tem so značilna nekatera dejstva, ki jih uradni krogi tudi podčrtavajo in sicer: Italija ima še vedno svojega poslanika v Atenah. Berlin dvomi, da bi se bila Grčija obrnila na London za pomoč v onem smislu, kakor je bilo to objavljeno v javnosti. V tem pogledu so na svetovno javnost zelo učinkovala izmenjana pisma med grškim in angleškim kraljem. Zanimivo pa je tudi, da je v Berlinu še grški poslanik, v Atenah pa nemški. Prav tako Nemci v Grčiji še niso prejeli nobenega naloga, naj zapuste Grčijo a v Berlinu demantirajo vesti o aretacijah Nemcev v Grčiji.

Iz vseh teh dejstev in komentarjev sledi, da se Nemčija popolnoma strinja z Italijo in, da podpira njena prizadevanja v Grčiji. **Obe državi bosta skušali še z drugimi sredstvi doseči svoje cilje, da se na ta način izogneta razširjenju vojne na Balkan, kar v tem trenutku gotovo ne želita.**

London, 30. okt. j. (Reurter). Po informacijah »Daily Expressa« iz Helsinkov teko v Kremlju še zmerom pogajanja med nemškim poslanikom von Schulenburgom ter zastopniki sovjetskega zunanjega ministrstva glede politike na Balkanu. Po informacijah tega lista si nemški poslanik v prvi vrsti prizadeva doseči, da bi sovjetska unija v novo nastalem sporu ohranila blagohotno nevtralnost. Nemčija bi bila pripravljena pristati na to, da bi pri končni delitvi interesnih področij na Balkanu ter na Bližnjem vzhodu dobila Rusija kontrolo nad Dardanelami, ter da bi razen tega lahko zasedla gotove predele Turčije, Perzije in Afganistana.

Italijanske obtožbe

Rim, 20. okt. AA. (Stefani). Zadnje dogodke v Grčiji italijanski tisk živahno komentira in o njih sklepa takole:

Že poprej je bilo ugotovljeno, da je Grčija v zadnjih mesecih zbirala ogromne količine pogonskih sredstev, da bi jih tajno dobavila angleškemu vojnemu brodovju. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da so angleške ladje često plule pod grško zastavo in je s tem bilo kršeno mednarodno pravo. Prav tako je bilo tudi pojasnjeno, da so grške ribiške ladje, jadrnice in grška letala bile popolnoma v službi Anglije in da so zlasti obveščale Anglijo o gibanju italijanskih letal in ladij.

Italijanski tisk poudarja dalje, da je bila italijanska vlada dolgo in neverjetno potrpežljiva, ker je vse tri mesece postopala samo na diplomatski način in zahtevala običajna pojasnila za to, da bi protestirala in da bi grško vlado usmerila k temu, da bi spoštovala nevtralnost. Toda kljub vsemu temu je grška vlada bila v stalnem stiku z angleško vlado in jo poslušala. Ko je italijanski poslanik grški vladi izročil noto italijanske vlade, so Atene tudi ob tej priliki hotele pokazati neki odpor, pri tem pa so padle v angleško zanko. Zato je popolnoma naravno, da se je Grčija zaradi vsega tega zapletla v vojno, za katero bo nosila vso odgovornost tako pred lastno državo, kakor tudi pred vsem svetovnim javnim mnenjem.

Izjava grškega poslanika v Rimu

RIM, 30. okt. p. (Un. Pr.). Oddelki karabinerjev so včeraj zavzeli svoja mesta pred zgradbo grškega poslaništva v Rimu, kar se tolmači za posledico sporazuma o izmenjavi grških in italijanskih diplomatskih zastopstev v Atenah in Rimu. Grški poslanik v Rimu Nikolaj Politis je dal včeraj poročevalcu agencije United Press naslednjo izjavo:

Izoliran sem od svoje države docela. Ne mislim pa, da bom imel težave, ko bom poskusil poskrbeti za nekaj sto Grkov, ki so še zmerom v Italiji. Glede na to, da živi v Grčiji mnogo več Italijanov, kakor je Grkov v Italiji, mislim, da bo zlahka mogoče urediti njihov položaj. Doslej nisem poskušal sestati se z ministrom Cianom ali s kakim drugim zastopnikom italijanskega zunanjega ministrstva. Reči moram, da doslej osebje poslaništva ni bilo nadlegovano. Poslednjič sem imel zvezo z Atenami v soboto zvečer. Tedaj sem prejel nova pooblastila za ureditev nekih diplomatskih vprašanj.

Politis je zaključil svojo izjavo z ugotovitvijo, da so bili razgovori v zvezi z italijanskim ultimatumom v Atenah in sta jih imela neposredno tamkajšnji italijanski poslanik Grazzi in grški zunanji minister.

Italija ne želi japonske vojaške pomoči

Tokio, 30. okt. s. (CBS). V zvezi z izbruhom vojne med Italijo in Grčijo je imela japonska vlada sejo, da sklepa, če bi na podlagi berlinske pogodbe morala stopiti v vojno ob strani Italije. Pozneje se je izvedelo, da je podal zunanji minister Macuoka poročilo, da Italija sama takega koraka s strani Japonske ne želi. Sklenjeno je bilo, da Japonska Italiji v vojni z Grčijo ne bo nudila vojaške pomoči, pač pa vsako politično pomoč.

Amerika še čaka

Washington, 30. okt. s. (CBS). Zunanje ministrstvo še ni objavilo proklamacije glede razširjenja veljavnosti ameriškega nevtralnostnega zakona na Grčijo. Tudi zapora grških kreditov v Ameriki še ni bila odrejena.

Predsednik Roosevelt se je o tem predmetu včeraj dvakrat posvetoval z zunanjim ministrom Hullom. Pozneje je bilo sporočeno, da ameriška vlada še ni dobila iz Grčije dovolj avtentičnih informacij, ki bi dovoljevale, da bi že sedaj sprejela sklepe glede razširjenja nevtralnostnega zakona na Grčijo.

Manifestacije za Grčijo

Kairo, 30. okt. s. (Reuter). V Aleksandriji je prišlo do manifestacij za Grčijo. Manifestacij po ulicah so se udeležili tudi avstralski in novozelandski vojaki. Tudi na Cipru so bile prirejene manifestacije za Grčijo.

Prekinjena poštna zveza

Bern, 30. okt. AA. (Stefani). Izdano je bilo uradno poročilo, ki pravi, da so poštne zveze med Švico in Grčijo prekinjene.

Nemško vojaštvo v Rumuniji

London, 30. okt. s. Reuter javlja iz Sofije, da je po tamkajšnjih informacijah prispelo v Rumunijo te dni zopet 6000 nemških vojakov ter 2000 konj.

Protiletalska zaščita Sofije

Sofija, 30. okt. AA Listi prinašajo najnovejši odlok štaba sofijske garnizije o ukrepih, ki jih je treba podvzeti za protiletalsko zaščito Sofije. Po tem odloku se morajo najpozneje do 15 novembra t. vsi sofijski meščani oskrbeti s črnim papirjem, platnom in okenskimi zastori kakor tudi s potrebnimi zastori za vrata, da ponoči skozi nje ne bi bilo videti nobene svetlobe. Vsi hišni posestniki morajo odstraniti s podstrešja svojih hiš vse lahko vnetljive predmete ter urediti kleti kot zavetišča. Odlok dalje daje navodila, kako je treba postopati v primeru, ko se da znamenje za pripravljenost pred letalskim bombardiranjem. Meseca novembra bodo v Sofiji primerne vaje v protiletalski obrambi.

Drugi in tretji dan vojne

Grško vojno poročilo

ATENE, 30. okt. s. (Ass. Press). Generalni štab grške vojske je objavil snoči naslednje uradno poročilo:

V noči od 28. na 29. oktobra so bile v teku lokalne borbene akcije v reduciranem obsegu.

28. oktobra je sovražnik v Epiru ponovno napadel z močnimi edinicami ter težkim in lahkim topništvom. Grški oddelki so izvedli pokrete po poprej določenih načrtih.

V zapadni Makedoniji je položaj nespremenjen.

Sovražna letalska aktivnost je bila zelo majhna.

Ameriška poročila o bojih

NEW YORK, 30. okt. s. (Ass. Press). Po informacijah, ki so prispele snoči iz Rima, so italijanske čete na nekem mestu prodrle za približno 20 km na grško ozemlje in sicer že do včeraj zjutraj. V teku dneva se je prodiranje nadaljevalo. Prodor je bil izveden v bližini Prespanskega jezera in sicer s pomočjo motociklističnih oddelkov in motoriziranih strojniških oddredov.

Po drugih poročilih so baje v nekem drugem sektorju Grki prodrli nekoliko na albansko ozemlje.

Grki so baje odbili tudi italijanski napad na neko vas, pri čemer je bilo baje ubitih 20 italijanskih vojakov, ranjenih pa 60.

Angleška poročila

ATENE, 30. okt. s. (Reuter). Današnja grška poročila javljajo, da Grki vse svoje postojanke na albanski meji še drže. Grške čete so izpostavljene hudim bombnim napadom italijanskega letalstva.

Grške čete ob Prespanskem jezeru

BEOGRAD, 30. okt. p. »Politika« objavlja poročilo iz Dragoša na grško jugoslovenski meji, da se tam povsem jasno čuje topniško streljanje v smeri od Korče. Ljudje so vso noč prisluškovali grmenju topov.

Po nepotrjenih vesteh so pričeli Grki koncentrirati svoje čete ob obali Prespanskega jezera. Na albanski strani meje ni bilo opaziti nikakih posebnih vojaških transportov. Kakor kaže, nameravajo Grki izvajati velik pritisk v smeri proti Korči. Baje pa so tudi Italijani začeli tam koncentrirati svoje sile.

Razširile so se vesti, da je neko italijansko letalo preletelo naše ozemlje. Bile pa so netočne in so jih tudi že službeno demantirali.

Spopad na Krfu

NEW YORK, 30. okt. s. (CBS). Kljub angleškim demantijem prihajajo preko Budimpešte poročila, da je na otoku Krfu prišlo do bojev med italijanskimi in angleškimi četami.

Prispele so tudi vesti iz Aten, da so bile angleške vojne ladje opažene v bližini grških obal.

Kralj Jurij vrhovni poveljnik

ATENE, 30. okt. s. (Reuter). Grški kralj Jurij je prevzel vrhovno poveljstvo nad vso grško kopno vojsko, vojno mornarico in letalstvo. General Papagos ostane vrhovni poveljnik kopne vojske.

Mednarodna prostovoljska brigada

ATENE, 30. okt. s. (Reuter). Tukajšnji angleški in ameriški državljani so pričeli formirati mednarodno prostovoljsko brigado, ki naj bi se branila ob strani grške vojske.

Svobodo je treba braniti

Predsednik Roosevelt: Samo narod, ki je pripravljen svobodo braniti, jo lahko ohrani

WASHINGTON, 30. okt. s. (CBS). S posebno svečanostjo se je pričelo včeraj popoldne v Washingtonu žrebanje, ki bo določilo katerih 400.000 ameriških rezervistov bo v prvi skupini poklicanih na enoletne obvezne vojaške vaje v smislu zakona o uvedbi obvezne vojaške dolžnosti.

Predsednik Roosevelt je imel ob tej priliki kratek govor, v katerem je poudaril, da **morajo Zedinjene države pripraviti vse svoje industrijske in človeške sile za obrambo. Zgodovina je pokazala, je dejal Roosevelt, da lahko samo tisti narod ohrani svobodo, ki je pripravljen svobodo braniti.**

Pri žrebanju je prvo številko potegnil vojni minister Stimson. Do jutra je bilo izžrebanih že 696 rekrutov. Med izžrebanimi je tudi znani filmski igralec James Stuart.

NEW YORK, 30. okt. s. (CBS). Predsednik Roosevelt se je o polnoči (davi ob 6. srednjeevropskega časa) odpeljal v Boston, kjer bo imel davi važen govor v volilni kampanji za predsedniške volitve. Roosevelt se vrne v Washington jutri zgodaj zjutraj. Med svojo odsotnostjo bo Roosevelt v stalni telefonski zvezi z Belo hišo in zunanjim ministrom v Washingtonu.

8 : 5 za Roosevelta

WASHINGTON, 30. okt. s. (Reuter). Stave o izidu ameriških predsedniških volitev stoje sedaj v Zedinjenih državah 8:5 za Roosevelta. Smatrajo, da je Kennedyjev nastop za Roosevelta ojačil Rooseveltovo stališče. Nasprotno pa dobiva tudi Willkie nove pristaše. Poleg delavskega voditelja Johna Lewisa se je izrazil za Willkiea tudi boksarski svetovni prvak Joe Luis, ki je odšel celo na posebno propagandno turnejo. Njegovemu stališču pripisujejo precejšen pomen, ker ima Louis med ameriškimi črnci kot črnec izreden ugled.

Mehiška oporišča za skupno obrambo

MEXIKO CITY, 30. okt. s. (Ass. Press). Mehiški predsednik Cardenas je sporočil snoči, da bo Mehika ob svojih obalah ustanovila vrsto mornariških in letalskih oporišč. Ta oporišča bodo na razpolago za skupno obrambo vseh ameriških držav proti vsakemu napadu na Ameriko.

Za pospešenje ameriške pomoči Angliji

WASHINGTON, 30. okt. s. (Ass. Press). Angleška komisija za nakup vojnega materiala v Zedinjenih državah je imela včeraj važno 2 urno konferenco z najvišjimi zastopniki ameriške vojske.

WASHINGTON, 30. okt. s. (Reuter). Pri včerajšnji konferenci z zastopniki angleške komisije za nakup vojnega materiala, so bili navzoči tudi ameriški finančni minister Morgenthau, vojni minister Stimpson, mornariški minister Knox in šef ameriškega generalnega štaba general Marshall.

Ameriški bombniki za norveške letalce

LONDON, 30. okt. s. (Reuter). Norveška vlada je naročila v Zedinjenih državah 36 bombnikov, ki bodo porabljeni za vežbanje norveških letalcev v Kanadi.

Diplomatska aktivnost v Moskvi

Grški poslanik pri Višinskem in Crippsu — Posvetovanje tudi med nemškim in italijanskim veleposlanikom — Rusija in Turčija ostaneta nevtralni?

Moskva, 30. okt. s. (Reuter). Včeraj je bila tu opažena velika diplomatska aktivnost. Angleškega veleposlanika Crippsa sta posetila skupno grški in turški poslanik. Konferirala sta tudi nemški in italijanski veleposlanik. Ameriški veleposlanik Steinhardt se je sestal z več člani diplomatskega zbora.

Moskva, 30. okt. s. (Reuter). Grški poslanik pri ruski vladi Diamantopulos je včeraj posetil podkomisarja za zunanje zadeve Višinskega. Pred tem je imel grški poslanik razgovor z angleškim veleposlanikom Crippsom.

Tokio, 30. okt. s. (CBS). Po tukajšnjih informacijah nameravata tako Rusija, kakor tudi Turčija ohraniti nevtralnost v sedanjem italijansko grškem konfliktu.

Ankara, 30. okt. s. (Reuter). Angleški veleposlanik Knatchbull-Hughessen je imel včeraj dva razgovora s turškim zunanjim ministrom Saradzoglom.

Turška vlada še vedno ni uradno objavila svojega stališča, glede italijansko grškega konflikta, prevladuje pa prepričanje, da bo ohranila Turčija položaj nevojujoče se stranke. Edina pogodba, ki veže Turčijo z Grčijo, je pogodba balkanskega pakta, ki pa določa turško vojaško pomoč samo za primer vstopa Bolgarije v vojno.

Carigrad, 30. okt. AA. (DNB). Turška vlada na svoji seji v ponedeljek v Ankari ni sprejela končnega stališča o spopadu med Italijo in Grčijo. Prva pristojna izjava je izšla včeraj v uvodnem članku uradnega lista »Ulus«. Izjava prepričuje Grčijo o vseh simpatijah, v ostalem pa poudarja naslednja načela turške politike:

Ostati izven vojne in braniti izključno samo lastne meje in varovati lastno neodvisnost do tedaj, dokler Turčija ne bo napadena.

New York, 30. okt. s. (CBS). Iz Berlina je prispelo poročilo ameriških novinarjev, da v nekaterih nemških krogih ne izključujejo možnosti, da bi bil tudi Turčiji stavljen ultimat, če bi zavzela glede dogodkov v Grčiji dvomljivo stališče.

Ruska garancija za obrambo Dardanel?

Ankara, 30. okt. s. (CBS). Z merodajnih turških mest se je izvedelo, da je Rusija ponudila Turčiji trdno garancijo za obrambo Dardanel proti vsakemu napadu.

Pripravljenost ruske vojske

Moskva, 30. okt. s. (Reuter). Organ ruske vojske »Krasnaja zvezda« pravi, da morebitni sovražni napad na Rusijo ruske vojske ne bi presenetil. Mednarodni politični barometer že dolgo kaže neugodno vreme. Zato mora biti ruska vojska vedno pripravljena, da se postavi z vso silo po robu kateremukoli sovražniku.

Bolgarsko zagotovilo Grčiji

Ankara, 30. okt. s. (Reuter). Bolgarska vlada je dala grški vladi zagotovilo, da namerava ostati nevtralna v sedanjem konfliktu.

Veleposlanik Kennedy podal ostavko

Snoči je imel dosedanji ameriški veleposlanik v Londonu govor, v katerem je očrtal odnose med Zedinjenimi državami in Anglijo

Washington, 30. okt. s. (Ass. Press). Ameriški veleposlanik pri angleški vladi Kennedy je imel snoči govor po radiu, ki je vzbudil veliko pozornost. Kennedy je predvsem sporočil, da podpira Rooseveltovo kandidaturo pri predsedniških volitvah. Ta napoved je tem važnejša, ker so se širile govorice, da obstoje med Rooseveltom in Kennedyjem važna nasprotja. Kennedy je sporočil, da se z Rooseveltom sklada v dveh glavnih vprašanjih: da morajo Zedinjene države za vsako ceno ostati izven vojne ter da morajo še nadalje pomagati Angliji.

Kennedy je dejal v svojem govoru med drugim, da je trdno prepričan, da se Zedinjene države ne bodo zapletle v sedanjo vojno, bodo pa kljub temu od posledic vojne resno prizadete. Kennedy je poudaril, da morajo Zedinjene države storiti vse, da ostanejo izven vojne. Dejal je, da je to stališče zastopal vedno, odkar je prevzel mesto poslanika v Londonu. Kennedy je izjavil dalje, da bi bilo tudi iz angleškega stališča škodljivo, če bi se Zedinjene države zapletle v vojno. Potem bi namreč Amerika ne mogla nuditi več toliko vojnega materiala Angliji, ker bi ga rabila za svojo lastno vojsko in vojno mornarico. Bila bi v primeru vstopa v vojno predvsem obvezana, da brani zapadno poloblo.

Dalje je izjavil Kennedy, da bi bila lahko Anglija svoj čas preprečila vojno, če bi se bila pravočasno hitreje oboroževala. Prav tako, je dejal, pa lahko Zedinjene države sedaj preprečijo razširjenje vojne na Ameriko s tem, da se čim bolj oborožujejo. Kennedy je podal priznanje angleški vojni mornarici in letalstvu. Obenem je izrazil prepričanje, da je popolnoma neverjetno, da bi mogel Churchill kdajkoli pristati na izročitev angleške vojne mornarice Nemčiji. Anglija, je dejal Kennedy, zaenkrat niti ne rabi mnogo vojakov, saj niti še vseh svojih lastnih vojakov ni poklicala pod orožje. Nemška invazija Anglije je bila zadržana. Kennedy je izjavil dalje, da je bilo stališče Charmberlaina pogosto napačno tolmačeno. Chamberlain je samo zastopal mnenje večine Angležev, da bi bilo treba rešiti mir. Pozneje pa je spremenil tudi on svoje stališče, ko je uvidel, da bi vsak mir pomenil samo premirje ter bi vodil do novih zapletljajev.

Kennedy je z vsem poudarkom tudi izjavil, da ne obstoji nobena tajna pogodba med Zedinjenimi državami in Anglijo. Odločno je zanikal, da bi bil dal Roosevelt brez vednosti kongresa angleški vladi karkršnokoli zagotovilo, da bodo Zedinjene države vstopile v vojno. Roosevelt sam, je dejal Kennedy, je to zanikal. In jaz kot ameriški veleposlanik v Londonu bi za take

Nadaljevanje na II. str.

tajne obljube gotovo moral vedeti. Tako vam lahko s popolno iskrenostjo dam zagotovilo, da nobene take obveznosti ne obstoje.

Zedinjene države, je nadaljeval Kennedy, so po veliki večini svojega prebivalstva za to, da ostanejo izven vojne, da pa pri tem nudijo Angliji vsako pomoč, razen vstopa v vojno. Amerika mora biti močna in odločna. Pri svojem stališču, da ne gre v vojno, lahko še vedno ostane zagovornica demokracije in nasprotnica totalitarnih režimov.

Po svojem govoru je Kennedy oficielno sporočil, da je podal ostavko na mesto ameriškega veleposlanika v Londonu.

Nemški mirovni pogoji

dogovorjeni med Hitlerjem in Lavalom po poročilu angleške agencije

London, 30. okt. s. Agencija Reuter je objavila včeraj na podlagi poročil iz Stockholma in Curiha informacije o verjetnih pogojih miru, ki ga nameravata skleniti Nemčija in Francija. Na podlagi razgovorov med kancelarjem Hitlerjem in podpredsednikom francoske vlade Lavalom so bili dogovorjeni po Reuterjevih informacijah naslednji pogoji:

Francija odstopi Nemčiji in Italiji mornariška in letalska oporišča na svojem ozemlju. Nemčija in Italija prevzameta kontrolo nad francoskim vojnim brodovjem.

Francija prepusti Nemčiji Alzacijo in Loreno, poleg tega pa še tako zvano svobodno cono, ki bi segala na francoskem ozemlju od Švice do Severnega morja in stari nemško-francoski mejl.

Italija dobi Tunis in del Alžira, poleg tega pa ozemlje ob Rivieri v Alpes Maritines.

Japonska dobi Indokino.

Španija dobi del francoskega Maroka.

Ostale francoske kolonije naj bi prišle do konca vojne pod skupno italijansko-nemško-francosko kontrolo.

Reuterjeva informacija pravi, da je Nemčija pripravila Italijo na omiljenje teritorialnih zahtev napram Franciji.

Dalje javlja Reuter, da sporazum, ki bi ga sedaj podpisala Francija, še ne bi pomenil dokončnega miru, temveč samo začasno stanje do konca vojne z Anglijo. Francija bi med tem dobila pravico, da preseli svojo vlado v Pariz in območje nezasedenega francoskega ozemlja bi bilo razširjeno.

Reuter pravi, da so bile vse te informacije iz Dublina in Washingtona sicer včeraj demantirane, pa najbrž samo iz taktičnih razlogov, ker francosko nemški sporazum zaenkrat še ni podpisan in ker se Francija boji ameriške reakcije za primer odstopitve francoskega brodovja.

Iz Rooseveltove poslanice maršalu Petainu

London, 30. okt. 1. (Tass). List »Sunday Dispeatch« objavlja poročilo iz New Yorka ki vsebuje Rooseveltovo poslanico maršalu Petainu. Po pisanju tega lista je Roosevelt v svoji poslanici opozoril Petaina, da Zedinjene države Franciji ne bodo nudile nikake pomoči, če bo sodelovala z Nemčijo. Prav tako je Roosevelt izrazil upanje, da Francija ne bo pričela vojne proti Angliji in da ne bo nudila Nemčiji vojaške pomoči. Roosevelt je tudi zahteval podrobne informacije o ciljih in namenih Francije.

Washington, 30. okt. 1. (Reuter). Iz dobro obveščenih krogov v Washingtonu se izve, da so Zedinjene države zahtevale od Francije uradno pojasnilo o vsaki spremembi, ki bi nastala v francoski mornarici ali v francoskih kolonijah. Državni urad je vprašanja, nanašajoča se na mornarico, naslovil tudi pred premirjem in po premirju. Hkrati je Roosevelt obvestil Petaina, da ne pristane na nobeno zahtevo, ki bi Francijo lahko zapletla v vojno proti Veliki Britaniji ali, ki bi skalila francosko ameriške odnošaje.

Noč za nočjo

se vrstijo letalski napadi na Anglijo in Nemčijo

London, 30. okt. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikeju:

Sovražni letalski napadi na Anglijo so se preteklo noč pričeli kmalu po nastopu mraka, ko so sovražna letala z bombami in strojniškim ognjem napadla nekatere predele vzhodne in severnovzhodne Anglije. Pozneje so se napadi koncentrirali na razne dele države, zlasti pa na južnovzhodno Anglijo, predvsem na London. Proti jutru so napadi popustili, ter so prenehali že nekaj časa pred nastopom zore.

Naknadno je ugotovljeno, da je bilo včeraj nad Anglijo sestreljenih skupno 27 sovražnih letal, 7 angleških lovskih letal je bilo izgubljenih, vendar pogrešajo sedaj samo še dva pilota, ker se je eden izmed preje pogrešanih pilotov javil. V noči od ponedelika na torek so bila po dosedanjih ugotovitvah sestreljena tri nemška letala.

London, 30. okt. s. (Reuter). Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je bila preteklo noč koncentrirana v glavnem na dve mesti v srednji Angliji. Vrženih je bilo mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Povzročena je bila škoda na zasebnih in trgovskih zgradbah. Število človeških žrtev je zelo majhno.

Zopet je bil ponoči napaden tudi Liverpool. V nekaj trgovinah so bili povzročeni požari, vendar nobeden večjega obsega. Vsi so bili že čez pol ure pogašeni. Neka eksplozivna bomba je povzročila štiri človeške žrtve lažjega značaja.

Napad na London je imel preteklo noč manjši obseg. Pričel se je nanoč že zgodaj zvečer, bil pa je preje končan nego običajno.

London, 30. okt. s. (Reuter). V včerajšnjih letalskih bitkah je pomožna škotska letalska eskadrilja sestrelila nad Kentom 8 nemških letal in sicer v višini 10.000 m.

London, 30. okt. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je davi objavilo naslednji komunike: Kljub slabemu vremenu so preteklo noč angleški bombniki napadli več ciljev v Nemčiji, med njimi nekaj na ozemlju Berlina.

Vojna v Afriki

Kairo, 30. okt. s. (Reuter). Južnovzhodno Sidi Baranija je prišlo do bojev med angleškimi in italijanskimi četami. Oddelek angleškega topništva se je na 8 km približal italijanskemu vojaškemu taborišču, v katerem je bilo okoli 300 motornih vozil. S pomočjo letal je nato topništvo iznenada napadlo italijansko postojanko ter oddalo okoli 200 topovskih strelov. Italijanske čete niso odgovarjale z ognjem.

Kitajski vojni uspehi

Čungking, 30. okt. s. (Ass. Press). Po kitajskih informacijah se japonska vojska v južnokitajski provinci Kvangci še vedno umika. Kitajci so našli Nanning v razvalinah, ker je japonska vojska mesto pred umikom zažgala. Zavzetje Nanninga smatrajo v kitajskih krogih kot prvi večji vojaški uspeh v dosedanjem poteku triletne vojne z Japonsko. Kitajci so zopet zavzeli tudi mesto Lingčau ob meji francoske Indokine. Japonske čete so se umaknile preko meje v francosko Indokino. V Čungkingu so kitajski uspehi vzbudili veliko navdušenje.

Novi japonski poslanik v Washingtonu

Tokio, 30. okt. s. (CBS). Za novega japonskega veleposlanika pri ameriški vladi je imenovan admiral Seizo Kobojaši.

Greta Garbo — ameriška državljanka

New York, 30. okt. s. (CBS). Greta Garbo je zaprosila za ameriško državljanstvo.

Strahovito neurje v Kotoru

Silen vihar je odnašal strehe in lomil drevje — Motnje v prometu

Ljubljana, 30. oktobra

Iz Kotora poročajo, da je divjalo včeraj nad vso Boko in Primorjem strahovito neurje. Niti najstarejši ljudje ne pomnijo takega orkanskega vetra, ki je divjal ves dan in dvigal v zalivu ogromne valove kakor na odprtem morju. Malone ves dan je tudi lilo kakor iz škafa, vmes pa grmelo. Pomorski promet je bil zaradi neurja močno oviran. Ne samo, da niso mogli prispeti potniški parniki v Kotor, temveč tudi v zalivu samem ni bil mogoč reden promet na lokalnih progah Parnika »Morava« in »Sitnica« sploh nista odpeljala iz Herceg Novega, temveč iz Zelenike in Kumbora proti Kotoru. Parnik »Morava« se ni ustavil v nobenem pristanišču med potjo in ko bi se moral opoldne zopet odpeljati na redni progi v Herceg Novi, je bilo neurje tako strahovito, da sploh ni mogel iz kotorskega pristanišča.

Okrog poldne se je morje dvignilo zelo visoko in v predmestju Šuranj je morska voda zalila obalo in več hiš. Morje je vrglo na suho več čolnov. Silen vihar je potrgal mnogo brzojavnih in telefonskih žic ter električni vod v vasi Škaljarih. Razen tega je lomil drevje in odnašal strehe. Posebno na Muru, naselju nasproti Kotora, je napravil na hišah veliko škodo. Odnašal je strehe in jih razmetaval daleč naokrog. Večkrat se ta naselbina iz Kotora sploh ni videla zaradi ogromnih valov, ki jih je dvigal vihar. Ves promet je moral na Muru nekaj časa počivati, ker vodi cesta tik ob obali. Vhod v Kotor je bil nekaj časa tudi poplavljen.

V Tivtu je bilo malone vse pristanišče pod vodo. Stari pomorščaki pravijo, da takega neurja še ne pomnijo. Dijaki iz okolice Kotora, ki hodijo v kotorske srednje šole, niso mogli priti v mesto. Pouk v pomorski akademiji in gimnaziji je moral odpasti.

Neurje tudi nad Glino

V nedeljo proti večeru je prihrumelo nad Glino silno neurje. Vlila se je ploha, med katero je močno grmelo. Kmetje v okolici se boje poplave, ki bi jim povzročila veliko škodo, ker pšenice še niso posejali niti pospravili koruze s polja.

Že tri dni sneži

Iz Zagreba poročajo, da na Sljemenu že tretji dan sneži in da je zapadlo že nad 15 cm suhega snega, ki bo malone že dober za smučanje. Zaradi snega je postalo precej hladno. Včeraj popoldne so med dežjem tudi v Zagrebu naletavale snežinke. Sava pri Zagrebu še vedno narašča. Do včeraj zjutraj je narasla na 202 cm nad normalo in še vedno je naraščala. Če ne bo prenehalo deževati odnosno snežiti, utegnejo nastati poplave.

Kolpa prestopila bregove

Od nedelje zjutraj Kolpa polagoma poplavlja njive in travnike na obeh bregovih. Pri Petrinji je dosegla včeraj že 5.30 m nad normalo in razlila se je daleč naokrog po poljih. Kolpa še vedno narašča, in vedno večja je nevarnost poplave. Od Karlovca do Siska so močno narasli vsi pritoki Kolpe.

Silno neurje v Črni gori

Po vsej Črni gori, zlasti pri Kotoru in Podgorici, že tri dni močno dežuje. Morava s svojimi pritoki Temno, Ribnico in Sitnico je prestopila bregove in poplavila mnogo rodovitnega polja. Mnogi kmetje so morali zbežati iz hiš. Voda je zalila tudi cerkev v vasi Purilu in v vasi Bjelo.

Nalivi v vrbaski banovini

Po vsej vrbaski banovini že tri dni močno dežuje. Vse reke in potoki so silno narasli. Posebno močno je narasla reka Vrbas, pa tudi Una Sana in Sava pri Bosanski Gradiški. Po planinskih krajih Bosanske Krajine je v nedeljo in ponedeljek snežilo in temperatura je padla pod ničlo. Delo na polju je seveda zaostalo in kmetje ne morejo pospraviti koruze.

V Hrvatskem Zagorju 40 cm snega

V Hrvatskem Zagorju in Medjimurju že od nedelje močno dežuje, deloma tudi sneži. Včeraj zjutraj je v Varaždinu na mokra tla znova naletaval gost sneg, pomešan z dežjem. Na Ivanšici in Ravni gori je zapadlo nad 20 cm snega in postalo je zelo hladno. Iz gorskih krajev Hrvatskega Zagorja pa poročajo, da je zapadlo ponekod do 40 cm snega. Drava in Mura z vsemi pritoki sta močno narasli.

Ljudje na zatožni klopi

Mladoletnikov gangstrski načrt, ki se na srečo ni uresničil

Ljubljana, 30. oktobra

Trije mladoletniki so se včeraj zagovarjali pred sodniki malega kazenskega senata, ki mu je bil predsednik s o s. g. Rajko Lederhas. Vsi trije so bili obsojeni. Priznali so vse tatvine in vlome, zaradi katerih jih je obtožil državni tožilec. Razprava je odkrila, da hodi naša mladina na deželi po nevarnih poteh. Obtoženci so iz nekega obmejnega sreza. Bili so vajenci pri poštenih obrtnikih in tudi sinovi poštenih staršev so, a kljub temu so zašli na kriva pota. Taka je podoba, da tudi mladina na deželi preživlja hudo moralno krizo. Doraščа v nenavadnih časih in v nenormalnih razmerah. V takem okolju kaj lahko izgubi notranje ravnotežje in kaj rada otopi za glas svoje vesti in svoje pameti, pa se ji zahoče pustolovščin po zgledih svojega bližnjega in širšega okolja. Kako daleč lahko zabrede mlad fant, ki se mu značaj šele oblikuje in je ka hitro pod kvarnim vplivom časa, kaže poročilo orožnikov, ki so javili, da je eden izmed fantov priprav'jal pravcati gangstrski napad na avtomobiliste in motocikliste. Nekega svojega tovariša je nagovarjal, naj mu pomaga pri napadu na avtomobiliste ali motocikliste, ki vozijo po cesti po ostrem ovinku blizu kraja, kjer je fant doma. V načrtu je fant imel, da bi s hlodi zabarikadirali cesto na ovinku, tako da bi se vozač zaletel v hlode in bi fant izkoristil nesrečo, tako da bi napadel ponesrečence in jih oropal. Na srečo fant ni načrta uresničil, ker je njegov tovariš odklonil sodelovanje pri napadu.

Z LOPATO PO GLAVI

Posestnikov sin Leopold Iglič iz Črnega vrha je bil obsojen na 10 mesecev zapora, ker je zadal Francu Trobcu težko telesno poškodbo z udarci z lopato. Trobec je bil z bratom pri Antonu Koširju v Črnem vrhu. Okoli 10. ure zvečer je stopil iz hiše in se napotil k bližnjemu studencu, pred vežnimi vrati pa ga je že čakal obtoženec in ga napadel z lopato. Udaril ga je trikrat po glavi tako močno, da se je zlomil ročaj lopate. Poškodba je bila nevarna za Igličevo življenje, pretresli so se mu možgani in kljub zdravljenju čuti posledice.

Že večkrat kaznovani Franc Pirc iz Tunjic je priznal pred sodniki vse svoje številne tatvine. Okradel je posestnika Janeza Sedušaka v Košicah, posestnico Marijo Jamškovo iz Tunjske Mlake, Filipa Simenca in Antona Burkeljca v Kamniku, Jerneja Jereba v Mlaki in Jožeta Steleta v Kurji vasi pri Kosišah. Sadušaku in Jamškovi je odnesel sadje, jestvine in razno orodje, ostalim pa smrekove hlode. Senat je Pircu prisodil 14 mesecev strogega zapora.

BRATA JE OKRADEL

Anton Šefic je bil obtožen, da je okradel svojega brata. Vlomil je v bratovo stanovanje in odnesel obleko in druge predmete v vrednosti okoli 2500 din. Šefic je priznal tatvino, vendar je skušal dokazati, da ni vlomil v bratovo stanovanje. Zanikal je tudi tatvino cigaretne doze, katero je imel brat v žepu obleke, ki mu je izginila. Brat je bil zaslišan kot priča in je zahteval odškodnino, češ da ne more trpeti škode, čeprav je prizadet b at.

Glede predkazni je Šefic priznal, da je bil nekaikrat kaznovan toda njegove izpovedi se niso ujemale s podatki v aktih. Predsednik je zaradi tega pogledal v stare kazenske spise in je ugotovil da je bil Šefic že dvakrat kaznovan zaradi vlomne tatvine. Državni tožilec je zaradi tega spremenil obtožbo. Ker je bil obtoženec že dvakrat prej kaznovan zaradi vlomne tatvine, je storil zdaj tako zvano kvalificirano tatvino in sodišče mu je prisodilo leto dni robije.

REDKI SO, KI SE KESAJO

France je bil neko nedeljo prav dobre volje, ko se je vračal iz Ljubljane z vlakom proti svojemu domu. Na končni postaji je hotel bolj imenitno izstopiti, zato je šel z tretjega v drugi razred, da bi izstopil iz drugega razreda. Sprevodnik ga je zasačil in ga opozoril, da mora plačati vozni listek za drugi razred, če se hoče voziti v drugem razredu, in da ne sme izstopati v drugem razredu, ako ima vozni listek za tretji razred. France se je korajžno zoperstavil sprevodniku in se zaletel vanj. Obtožba je trdila, da je oviral službujočega nameščenca. France je obžaloval svojo korajžo in prosil sprevodnika naj mu odpusti. Sprevodnik mu je odpustil, sodišče pa je izreklo milo pogojno kazen.

Jesenice na pragu praznika mrtvih

Med cipresami in spomeniki na jeseniškem pokopališču

Jesenice, 29. oktobra.

Zadnje dni hite v popoldanskih urah proti pokopališču številne skupine ljudi. Med njimi so v veliki večini delavske žene in otroci, ki s košarami in kopuljami v rokah hite krasit grobove svojih dragih. Vsaka družina si šteje v dolžnost, da za vse svetnike preuredi gomilo svojih rajnkih, da izruje plevel, nasadi sveže jesensko cvetje in nasuje beli pesek okoli njih, da bodo lepe na njih veliki dan.

Letos pa se ljudje še bolj pogosto zatekajo na njivo večnega miru kakor druga leta. V teh težkih dneh čutijo živi še bolj tesne vezi do mrtvih, ki so že dotrpeli, na nihče več ne more motiti njihovega večnega miru. V teh tužnih dneh, ko človeško življenje nima nobene cene, so si živi in mrtvi bliže ko kdaj koli prej. Kdor ima v teh dneh čas, pohiti na grobove svojih najbližnjih, da položi nanje cvetje in prižge lučke na njih ter obudi spomin nanje in na tiste lepe mladostne, skupaj preživete dni.

Jeseniško pokopališče dobi vsako leto okoli 80 novih grobov. Večina med letom umrlih je bila pokopana na novem delu pokopališča. Na tem delu pokopališča so grobovi najlepše urejeni. Po vsem okolju se opaža neka smotrnost, veča vrtnarjeva roka in ljubezen svojcev, ki se niso strašili truda in stroškov pri ureditvi grobov svojih pokojnih. Ob desni strani pokopališke steze je bilo med letom postavljenih nekaj novih krasnih nagrobnih spomenikov, ki s sodobno arhitekturo in tiho ubranostjo vzbujajo veliko pozornost mimogredočih.

Velika je razlika med starim in novim delom pokopališča. Tam železje ter naprej in nazaj nagnjeni kamnitni spomeniki. Na novem delu pokopališča pa se očituje smotrnost, ubranost in enotnost brez vsakega kiča, brez težkih železnih in betonskih ograj — zato pa več cvetja in rahlih oblik.

Kakor vsak praznik mrtvih, tako bodo Jesenice tudi letos za vse svetnike preživele turobno, a vendar razgibano življenje. Četudi sta letos slana in prezgodnji sneg zamorila domala vse jesensko cvetje po vrtovih, bo na praznik vseh svetnikov na pokopališču celo morje belih in pisanih krizantem, ki jih bodo nanosili svojci mrtvim za spomin.

Ti pa, ki nimaš pokopanih svojcev na tej njivi večnega miru — položi kito cvetja in prižgi lučko na grob neznanca, ki ga je usoda zanesla sem, kdo ve od kod. **M. S.**

Živilski trg

Ljubljana, 30. oktobra

Dovoz živil je precej oviran zaradi slabega vremena in razmočenih cest. Sicer je pa bil danes trg nekoliko slabše založen tudi zaradi tega, ker bo nekoliko živahnejši promet jutri, kakor navadno dan pred praznikom.

Danes je bilo na trgu že precej cvetja, na zelenjadnem trgu skoraj več kakor zelenjave in sočivja. Čeprav je sneg napravil precej škode po vrtovih, so gojitelji cvetja obvarovali še dovolj lepih dalij. Krizanteme so pa gojili že delj časa na varnem, da jim nista mogla škodovati slana in sneg. Kljub temu se zdi, da bo letos šlo v denar mnogo bolj umetno cvetje, ker je naravnega vendar malo. Danes so vrtnarji že razstavili na trgu precej lepih cvetnih košaric iz umetnega cvetja in vencev iz lovorja in drugega zelenja. Tudi cvetje je letos nekoliko dražje kakor prejšnja leta, vendar ga danes niso še prodajali po mnogo višjih cenah. Posebnih razlik ni med cenami umetnega cvetja lani in letos. Danes so prodajali cvetne košarice iz umetnega, pa tudi naravnega cvetja po 30 do 45 din. Krizanteme v lončkih so po 10 din navzgor.

Precej vencev, zimzelena, božjega drevca, mahu, smrečja itd., je bilo danes na prodaj na Cankarjevem nabrežju. Tam prodajajo po večini kmetice iz podkrimskih vasi, kjer je že tradicija izdelovanja vencev iz smrekovih in jelkovih vej. Čeprav smo dobili tako zgodaj sneg, so se prodajalke ob pravem času oskrbele z zelenjem iz gozdov, da tega blaga ni skoraj nič manj naprodaj kakor prejšnja leta. Vence prodajajo povprečno po 7 do 12 din.

Gospodinje so se bale, da bo zaradi snega začelo primanjkovati zelenjave na trgu. Vendar je je dovolj in, kar je še posebno razveseljivo, solata se še ni mnogo podražila. V splošnem prodajajo endivijo po nespremenjenih cenah, kar si razlagamo s tem, da skušajo zdaj zelenjadarji prodati čim prej zelenjavo, ki je se na prostem, da bi se jim ne pokvarila.

Kmetje so pripeljali danes tudi manj sadja kakor prejšnje tržne dni. Jabolka so prodajali v splošnem po 5 do 7 din kg nekoliko lepša. — Zelo malo je bilo naprodaj perutnine in jajc. Upanje je, da bo perutninski trg bolje založen jutri.

Krompirja danes ni bilo naprodaj na debelo, pa tudi zelja ni bilo mnogo. Dokler se ne bo vreme temeljito opravilo, trg ne bo založen bolje s krompirjem in zelenjem.

Iz Trbovelj

— **Seja občinskega odbora** bo danes popoldne in na nji bodo sklepali o številnih pomembnih zadevah. Na dnevnem redu je 52 točk. Med drugim bodo razpravljali o zaključnem računu l. 1939-40, o organizaciji prehrane prebivalstva, o akciji za pomoč najrevnejšim med občinskimi upokojeni, dalje staroupokojencem, rentnikov vdov in sirot. Urediti bo treba tudi vprašanje podpor občinskim revežem in kako bi prilagodili mezde občinskih uslužbencev. Med drugimi važnimi zadevami bo na dnevnem redu tudi regulacija Trboveljščice.

— **Sestanek hišnih posestnikov.** Društvo hišnih posestnikov v Trbovljah stopa že v 20. leto svojega delovanja. Na svojem zadnjem sestanku so hišni posestniki razpravljali o važnih davčnih in drugih gospodarskih zadevah. Društvena uprava si je letos nadela nalogo, da se zavzame za čim prejšnjo regulacijo Trboveljščice, ki je posebno letos ob neurju napravila veliko škodo. Sklenili so, da pošljejo deputacijo na bansko upravo ter zahtevajo komisijski ogled Trboveljščice in njenih pritokov po strokovnjaku. Izdelati je treba takoj regulacijski načrt ter se lotiti regulacije. Stroške bi naj nosile država, banovina in občina. Društvo bo kmalu priredilo več informativnih sestankov in upa, da ga bo v njegovih prizadevanjih podprlo čim več članov.

Koledar

KOLEDAR

Danes: Sreda, 30. oktobra: Alfonz

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Želela sem si otroka
Kino Sloga: Žena kakor ti!
Kino Union: Vihar nad Parizom
Jadranska straža proslava ob 20. v dvorani pevskega društva »Sloge«
Razstava Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Izpod sita

Nedavno smo brali v našem časopisju, da se bodo osnovale po naših šolah za učence kuhinje, že obstoječe pa se bodo povečale, kar je vse hvale vredno. Mladina res zasluži vsaj kruhal Saj ga dajemo itak le za svojo bodočnost! itd.

Pri tem bi vas prosil, gospod urednik, da opozorite našo javnost, naj bi to prizadevanje za našo mladino šlo še malo dalje, vsaj kjer je možno. Tako je recimo v Ptuju (Kočevju in morda še kje) tik gimnazije krasen Dijaški dom, toda prazen, dijaki pa stanujejo po najrazličnejših luknjah. Saj še uradniki nimamo dosti boljših stanovanj, ker jih skoro ni. In koliko dijakov dijakov se vozi! A minila je že deževna jesen in mrzla zima trka na duri.

Ali se vam ne zdi, da bi se tu z malenkostjo dalo napraviti veliko delo!

Iz Novega mesta

— **Huda nesreča mladega gozdarja.** Po svoji službeni dolžnosti se je peljal z motornim kolesom v Črnomošnjice gozdar pri sreskem načelstvu v Novem mestu 31letni Avgust Broman. Ko se je vračal, je naletel blizu Črnomošnjic na nekega pijanca, ki je meril cesto, in zadel od strani v motorista, da je le-ta v loku zletel z vozila. Broman si je hudo poškodoval obraz, desno roko in koleno leve noge. Ponesrečencu je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Konvalinka iz Toplic, nakar so hudo ponesrečenega motorista pripeljali v bolnico usmiljenih bratov.

— **Opasen padec.** Pri renoviranju železniške kurilnice je bil zaposlen 26letni progovni delavec Jože Rangus, doma iz Bučne vasi. Pri delu na odru je Rangus naenkrat omahnil in padel z odra kake 3 m globoko. Padec je bil tako močan, da si je nesrečnež poškodoval desno roko in hrbet. Rangus se zdravi v bolnici.

— **Poroka.** V zagrebški pravoslavni cerkvi se je poročila gdč. Milka Kolar, hči Andreja Kolarja, preglednika finančne kontrole v p., s pešadijskim kapetanom g. Milovanom B. Rakočevićem. Mlademu in uglednemu paru naše iskrene čestitke!

— **S kolesa je padel** 18letni krojaški vajenec Šuštaršič Ignacij, doma iz Podgrada. Fant je s kolesom priletel na kamen, kar je mladega kolesarja vrglo ob cesto. Ponesrečenec je dobil hude pokodbe na nogah in je moral v bolnico.

— **Odkritje spomenika v vojni padlim.** V nedeljo so v Šmihelu odkrili spomenik vojnim žrtvam. Spomenik, ki je vdelan v obliki križa na pročelju pokopališke kapelice na šmihelskem pokopališču na severovzhodni strani, ima vklesanih z zlatimi črkami 62 imen faranov, ki so padli v svetovni vojni ali pa umrli zaradi posledic vojne. Spomenik je posvetil domači župnik g. Bregant ob asistenci duhovščine. Bivši vojni kurat in prijatelj naše mladine, pater Ciprijan Napast pa je imel lep in pomemben govor.

— **Dolenjska v snežni odeji.** Po lepih in toplih jesenskih dnevih je od petka na soboto pričel narahlo pritiskati severovzhodni veter. Nebo se je močno pooblačilo in pričelo je deževati. Posebno močni nalivi so bili v soboto in nedeljo. Proti večeru je zapihala močna burja in v ponedeljek proti jutru smo dobili prvi sneg, ki je pobelil vse okoliške hribe. Zaradi razmočenih tal pa se sneg v dolini ni obdržal. Od ponedeljka na torek zjutraj pa je pričelo znova snežiti. Snežilo je v torek ves dan in sneg je pobelil tudi doline, kjer je obležal. Na Gorjancih je zapadlo do večera 25 cm snega, v kočevskih hribih pa celo 50 cm. Tudi vode so spričo tega občutno narasle in se ponekod razlile čez bregove, vendar za sedaj brez posebne škode. Dolenjska se je znašla kar čez noč v neprijetni, pravi zimi, na katero so bili ljudje prav malo pripravljeni, zato jo pa tembolj občutijo.

Iz Kranja

— **Dežurna služba zdravnikov** OUZD v Kranju v mesecu novembru 1940 bo razdeljena sledeče 1. 11. 1940 dr. Bezić Josip, 3. 11. 1940 dr. Bežek Josip, 10. 11. 1940 dr. Herfort Jožа, 17. 11. 1940 dr. Pance Pavel, 24. 11. 1940 dr. Vrbnjak Vinko.

Iz Kamnika

— **Kar tri vlake so nam vzeli.** To so vlaki, ki so odhajali iz Kamnika ob 9.47, 14.49 in pa vlak, ki je odhajal iz Kamnika ob 20.05, ki je pa še isti večer prihajal v Kamnik ob 22.14. Pravijo, da jih bomo pogrešali. Močno bo pogrešalo prva dva vlaka zlasti število dijaštvo, uradništvo in ostalo uslužbenstvo, ki se vsak dan vozi v Kamnik in iz Kamnika. Ne vemo, koliko more lokalna kamniška železnica biti v zvezi z ostalim železniškim omrežjem in kaj bo koristilo, če so tudi na tej železnici ukinili tri vlake. Mnenja smo, da bi nam vse tri lahko vrnili, posebno še, ker so bili vsi razmeroma dobro zasedeni. Prosimo železniško direkcijo, da po možnosti upošteva te želje.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

PREMIERA najuspešnejšega sodobnega filmskega dela slavnega ruskega mojstra režije VLADIMIRJA TUŽANSKEGA!
Genijalna režija Vladimirja Tužanskega, povezana z odlično igro izbranega umetniškega ansambla, daje temu filmu posebno čustveno obeležje! Rezervirajte si vstopnice v predprodaji.
KINO SLOGA, tel. 27-30 — Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

ŽENA KAKOR TI!
V tem filmu velike in brezmejne ljubezni nastopa lepa BRIGITA HORNEY, žena, ki se pojavi samo enkrat ali nepozabno v življenju moškega in Joachim Gottschalk, eleganten in privlačen ljubimec, ki osvaja vsa ženska srca!

Danes zadnjikrat!
VIHAR NAD PARIZOM
(TEMPÊTE SUR PARIS)
Pustolovščina, ljubezen in čustvenost, vse je združeno v velikem francoskem filmu
V gl. vlogah: Erich von Stroheim, Annie Ducaux, André Luguet in drugi.
KINO UNION — Tel. 22-21 Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

Danes imate zadnjo priliko, da si ogledate Bette Davis in Miriam Hopkins v prekrasnem filmu — Želela sem si otroka... — KINO MATICA, tel. 22-41, ob 16., 19., 21. uri

DNEVNE VESTI

— **Za zboljšanje zdravstvenih razmer v naši državi.** Posvetovanje načelnikov sanitetnih oddelkov banskih uprav in ravnateljev Higienskih zavodov v Budvi je bilo včeraj končano. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se med drugim zahteva, naj se prizna pomožnemu zdravstvenemu osebju terenska doklada, kadar opravlja težavno službo, zlasti med epidemijami. Usposobi naj se mnogo strokovnih moči za zatiranje nalezljivih bolezni. Zdravniki zdravstvenih ustanov naj se izmenjajo. Z medsebojnim obveščanjem naj se povzdigne sanitetna služba. Poviša naj se proračunska postavka za sanitetne izdatke ter poenostavi računsko administrativno delo. Udeleženci posvetovanja so se sporazumeli glede ustanovitve Nabavljalnih zadrug uslužbencev higienskih ustanov. Dalje se v resoluciji zahteva, naj se ustanove kuhinje za šolsko deco pri vseh higienskih ustanovah in da naj se proračuni vseh zdravstvenih ustanov sestavljajo sporazumno z oddelki banskih uprav in naj se nabave vrše po možnosti skupno za vse banovine.

— **Divizionar Dragoslav Štefanović odhaja.** Za vršilca dolžnosti komandanta savske divizijske oblasti in komandanta mesta Zagreba je imenovan generalštabni brigadni general Avgust Marič. Dosedanji pomočnik komandanta savske divizijske oblasti divizijski general Marko Mihajlović je imenovan za komandanta vojne akademije v Beogradu. Pomočnik komandanta 4. armijske oblasti v Zagrebu divizijski general Gjorgje Arangjelović je izpolnil službena leta in je upokojen. Na njegovo mesto pride dosedanji komandant dravske divizijske oblasti divizijski general Dragoslav Štefanović.

— **Naša zunanja trgovina aktivna.** Vrednost našega izvoza je znašala v prvih devetih mesecih tekočega leta 5241 milijonov in je bila za 1584 milijonov ali 43% večja nego v prvih devetih mesecih lanskega leta. Po količini povečanje ni veliko, ker se je vrednost izvoza povečala zaradi višjih cen. V prvih 9 mesecih je znašal naš izvoz 2.70 milijona ton, ali pa 2.48 milijonov ton, tako da se je povečal po količini samo za 9%. Uvoz je znašal v prvih 9 mesecih 4394 milijonov din ali pa 3631 milijonov, a predlanskim 3825 milijonov. V primeri z lanskim letom se je povečal za 763,000.000 ali za 21%. Naša zunanja trgovina je bila v prvih 9 mesecih letošnjega leta aktivna za 847,000.000, lani samo za 26,000.000, dočim je bila lansko leto naša zunanja trgovina pasivna za 295.4 milijona.

— **Ves promet s Solunom preko Gjevgjelije ustavljen.** Zaradi vojne med Italijo in Grčijo je bil ustanovljen ves promet s Solunom preko Gjevgjelije. Zadnji vlak iz Jugoslavije v Grčijo je odpeljal snoči ob 23.30. Z njim so se odpeljali člani grške delegacije železniških uslužbencev, ki je imela svoj sedež v Gjevgjeliji.

— **Trgovska pogajanja s Švico.** Včeraj je prispela v Beograd švicarska delegacija na trgovinska pogajanja. Našo delegacijo bo vodil pomočnik zunanjega ministrstva Milivoj Pilja, švicarsko delegacijo pa vodi pooblaščenec švicarske vlade dr. Erbar.

— **Novi zakon o bankah.** Poročali smo že, da se pripravlja novi zakon o bankah. V veljavo bo stopil baje 1. januarja 1941. in obsegal bo vsa vprašanja, ki spadajo v to panogo gospodarstva in ki še niso bila povsem urejena, ker nismo imeli modernega zakona o bankah.

— **Naš letošnji pridelek sladkorja.** Po strokovni cenitvi nam bo vrgla letošnja kampanja okrog 100.000 vagonov sladkorne pese, iz katere bomo pridelali 15.000 vagonov sladkorja. Po kakovosti je letošnja sladkorna pesa dobra, po količini pa pridelek nekoliko zaostaja za lanskim.

— **Blago iz Nemčije ne bo dražje.** V zadnjem letu se je precej podražilo tudi blago, ki ga uvažamo iz Nemčije, nekateri predmeti celo do 200 odstotkov. Razumljivo je, da je podražitev začela ovirati uvoz in da je bila prodaja zelo otežena, ker so trgovci morali neprestano spreminjati kalkulacije. Zdaj naši gospodarski listi poročajo, da bodo storjeni ukrepi proti nadaljnjemu podraževanju blaga, ki ga uvažamo iz Nemčije, in napovedujejo, da bodo prizadevanja, naj bi ostale cene nemškega blaga nespremenjene, uspešna. Nemške pristojne ustanove bodo skrbele, da se nemško blago pri nas ne bo več podraževalo kakor doslej.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine«, štev. 87 z dne 30. t. m. objavlja pravilnik o rudarskih šolah, dopolnitev pravilnika o bombažnem skladu, spremembe in dopolnitve pravilnika o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in zadružnih organizacijah kakor tudi v delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje, odločbo o oprostitvi turističnega propagandnega materiala iz Danske od uvozne carine in razne objave iz »Službenih novin«.

— **Zagrebški hotel »Milinov« v drugih rokah.** Dubrovačka plovidba je nedavno kupila znani zagrebški hotel »Milinov« in ga bo vodila v svoji režiji. Kavarna v pritličju bo temeljito preurejena.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, od časa do časa rahle padavine, dež in sneg. Včeraj je deževalo in snežilo v Ljubljani in Mariboru, po drugih krajih pa je samo deževalo. Posebno veliko padavin so imeli v Splitu in Kumboru. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 21, na Rabu 20, v Dubrovniku 19, v Splitu 18, na Visu 15, v Beogradu in Sarajevu 8, v Ljubljani 2.4, v Zagrebu 2, v Mariboru 0.0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755.4, temperatura je znašala 1.0, v Mariboru —1.0.

— **Smrt pod tovornim avtomobilom.** V ponedeljek se je pripetila pri Zagrebu težka nesreča. Na poti v šolo je prišla pod tovorni avto učenka 2. razreda Nevenka Kovačić. Avto ji je strl lobanjo in prsni koš. Odpeljali so jo v bolnico, pa je na operacijski mizi izdihnila.

— **Nenadna smrt zagrebškega inženjerja.** V Zagrebu so našli včeraj mrtvega gozdarskega inženjerja Riharda Novosada. Pokojni je bil star 40 let. Smrt je nastopila zaradi zastrupljenja z veronalom. Ni pa še ni znano ali si je sam končal življenje ali pa gre za nesrečo.

— **Železniški uradnik skočil v Savo.** V Savo pri Zagrebu je skočil 35letni železniški uradnik Jakob Rupe. Baje je šel v smrt zaradi bolezni, ki ga je že dolgo mučila in ki ji je zaman iskal leka.

— **Ponesrečenci.** V ljubljansko bolnico so zopet pripeljali nekaj žrtev nesreč. Ivan Petkovšek, 53letni posestnik z Iške ceste, je včeraj padel z voza in se precej pobil po telesu. Amalijo Dornik, 40letno posestnikovo ženo iz Repnika pri Zagorju je včeraj brcnil konj v levo nogo tako močno, da se je morala zateči na zdravljenje v bolnico. Ljudmilo Štebe, trgovsko vajenko, doma iz Trzina, je včeraj doletela nesreča na glavnem kolodvoru, kjer jo je sunil vlak. Ranjena je na glavi in nogi.

— **Tatvine in vlomi.** Strahotna poročila dajo ljudem misliti. — Sicer se je pred kratkim trdilo, da se skrivajo vlomilci na deželi, ker ima ljubljanska policija prebivalstvo v strogi evidenci, in se v mesto ne upajo. — Kako pa na deželi? **Ali ni tudi tam obveznost prijavljanja in odjavljanja tujcev pri občinah?** Pravilno bi moralo biti, in bi naše marljivo orožništvo kmalu postalo pozorno na sumljive osebe. Torej tudi za podeželje naj velja ta odredba, in če se bo strogo izvajala, kakor v Ljubljani, boste kmalu iztaknili sumljive delomrzneže, ki jih je treba kratkomalo poloviti in poslati na prisilno delo.

Iz Ljubljane

—lj **Kakor da se je začela prava zima.** Včeraj in ponoči je snežilo kakor o novem letu. Ponoči je zapadlo več snega kakor v nedeljo in napravil je tudi več škode. V mestu je zavladalo že pravo zimsko razpoloženje, zlasti še, ker so sneg pustili na cestah in hodnikih, da ga ljudje predelavajo v najfinejšo brozgo. Posebno slabe poti so pa na periferiji in ceste so tu in tam celo poplavljene.

—lj **Opozorilo rezervnim oficirjem.** Zveza bojevnikov priredi 1. novembra žalno svečanost za padlimi in umrlimi vojaki na sicer dogovorno z vsemi ostalimi vojaškimi organizacijami. Uprava pododbora vabi vse v Ljubljani bivajoče rezervne oficirje, da se svečanosti udeleže v čim večjem številu. Tiskarna Merkur v Ljubljani je izdala v svoji založbi prečiščeno izdajo »Zakona o ustrojstvu vojske in mornarice«. Knjiga vsebuje vse spremembe in dopolnitve in je torej v vsakem oziru popolna. Uredil jo je major Slavko A. Farkaž, ki je že znan po svojih delih iz vojaške stroke. Člani združenja rezervnih oficirjev morejo dobiti knjigo po znižanih cenah, če se naročijo na njo v pisarni pododbora ob poslovnih urah. Nakup se priporoča. V pisarni pododbora so za člane na razpolago še formularji za sestavo prošenj za napredovanje v čin rezervnega majorja po določilih čl. 381. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice. Interesenti jih morejo dobiti med poslovnimi urami.

—lj **Travmavjski promet o Vseh svetih.** V dnevih od vključno 31. t. m. do vključno 3. novembra bo tekel tramvajski promet sledeče: v četrtek dne 31. t. m. bodo vozili tramvaji proge 3 ves dan od Rakovnika preko Poljan k Sv. Križu in obratno. Isti dan popoldne bo obratovalna proga 4 od Viča do Sv. Križa in obratno. V petek 1. novembra bodo vozili ves dan vši tramvaji iz vseh prog k Sv. Križu, in sicer: proga 1 od št. Vida preko glavnega kolodvora k Sv. Križu in obratno; proga 2 od Sv. Križa mimo glavnega kolodvora v Sv. Križu, t. j. krožno v eno smer; proga 3 od Rakovnika preko Poljan k Sv. Križu in obratno; proga 4 od Viča preko glavnega kolodvora k Sv. Križu in obratno; proga 5 od Sv. Križa preko Poljan k Sv. Križu, t. j. krožno v drugo smer. Od Most do Hrvatskega trga bo nihalni promet s prestopanjem na Hrvatskem trgu. V soboto 2. in nedeljo 3. novembra bodo vozili tramvaji proge 3 ves dan od Rakovnika preko Poljan k Sv. Križu in obratno, popoldne pa bo obratovala tudi proga 4 od Viča do Sv. Križa in obratno. Postajališča Vilharjeva cesta v smeri Sv. Križ, Savska cesta v obe smeri, Žale in Linhartova cesta v petek dne 1. novembra popoldne odpadejo iz prometno tehničnih ozirov. Potniki se naprošajo, da se pri povratku od Sv. Križa poslužujejo direktnih prog. Potniki se opozarjajo, da je vstopanje v tramvajske vozove dovoljeno samo zadaj, izstopanje pa samo spredaj. Vožnja na stopnicah je prepovedana. Nadalje se potniki naprošajo, naj pripravijo drobiž, da bo sprevodnikom v velikem navalu delo vsaj nekoliko olajšano. Pripominjamo, da bodo te dni za Vse svete tudi letos tramvajski vozovi opremljeni na zunanji strani spredaj in zadaj z obešalniki za vence, na kar opozarjamo potujoče občinstvo, da ne bodo jemali vencev s seboj v polne vozove.

—lj **Petek ni brezmesni dan.** Ker je v petek 1. novembra praznik, ne bo brezmesnega dne, temveč bo namesto tega v torek 5. novembra. V zvezi s tem je banska uprava v Ljubljani dovolila, da mesarji v četrtek popoldne lahko prodajajo sveže meso. — Za področje Ljubljana-okolica je pa okrajno načelstvo odredilo, da bo brezmesni dan namestu v petek v ponedeljek 4. novembra.

—lj **Opozarjamo na nocojšnji klavirski koncert** v mali Filharmonični dvorani. Znameniti nemški pianist Edvard Weiss, ima kot izvajajoči umetnik naštudiran naravnost ogromen klavirski reportoar in tudi najlepše kritike iz vseh mest kjer je nastopal na koncertnem odru. Tako pravijo kritiki, da je njegova izvedba Bachovih skladb razodetje za vsakega ljubitelja nesmrtnega mojstra. Drugi hvalijo njegovo virtuozno tehniko, ki obvlada najtežje pasaže z nepojmljivo eleganco. Njegov ton pa je vselej topel in globoko občuten. Spored nocojšnjega večera je velik, saj obsega dela Bacha, Beethovna, Chopina in Liszta, štirih največjih mojstrov klavirske literature. Zato opozarjamo na nocojšnji koncert v mali Filharmočnični dvorani. Začetek ob 20. uri. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Beograjska Filharmonija** pod vodstvom Lovra Matačića, stalnega dirigenta beograjske Filharmonije in direktorja Opere v Beogradu, bo prvič gostovala v Ljubljani v torek 5. novembra ob 20. v veliki dvorani kina Union. Orkester šteje 84 članov. Ker je to prvo gostovanje beograjske Filharmonije pri nas, opozarjamo na ta izredni dogodek, za katerega vlada veliko zanimanje. Na sporedu so dela mojstrov Arniča, Hristića, Liszta in Beethovna.

—lj **Pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani** sporoča svojim članom, da bo 2. novembra, na dan praznika vernih duš, ob 10. dopoldne služba božja za pokojne. Popoldne ob 15. istega dne bo zalivanje grobov na pokopališču.

—lj **Počastitev spomina.** »Zveza bojevnikov« vsako leto skrbi, da se 1. novembra širom naše domovine dostojno opravijo žalne svečanosti na pokopališčih, pri spomenikih in spominskih ploščah v počastitev spomina padlih in umrlih bojnih tovarišev. Tudi letos prireja »Zveza bojevnikov« žalne svečanosti v spomin tovarišev in to v zvezi z drugimi sorodnimi organizacijami. V Ljubljani se bo ta spominska svečanost vršila pred grobnico na pokopališču pri Sv. Križu dne 1. novembra 1940 ob 15.45. Cerkvena opravila bo opravil sam knezoškof ljubljanski g. dr. Gregorij Rožman, ki bo tudi edini imel govor v spomin pokojnih tovarišev. Prisostvovala bo tudi vojaška godba in vojna častna četa. Zveza bojevnikov poziva vse svoje tovariše, prijatelje in svojce njih pokojnih, da se žalne svečanosti prav zanesljivo udeleže. V spomin in molitev za pokojnimi tovariši pa bo 2. novembra t. l. ob 9. dopoldne v frančiškanski cerkvi sv. maša, ki jo bo daroval predsednik »Zveze bojevnikov« Mirko Ratej.

—lj **NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO**

—lj **V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri frančiškanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvalitetna optika. 3. l.**

—lj **Film »žena kakor ti«** je odlično delo genijalnega ruskega mojstra Vladimirja Tužanskega, ki obravnava na slikovit in obenem pretresljiv način problem velike in brezmejne ljubezni. To je film, ki v vsakem pogledu odgovarja vsem mogočim mentalitetam ter prinaša globoko in ganljivo srčno vedrino. Film posega v najplemenitejša človeška čustva, takoj nato pa nas izzove v prelestno razigrano veselost. Prav zaradi tega bo ostal ta film vsakemu gledalcu v živem in globokem spominu, ker sodelujemo nehote v dobri in zli usodi glavnih osebnosti tega filma. Glavno žensko vlogo predstavlja Brigita Horney, umetnica nezadržanih igralskih sposobnosti, prirodna, nevsiljiva pa obenem ljubka. Njen partner je Joachim Gottschalk, privlačen ljubimec, ki ostane celo mož tudi takrat, kadar je najbolj zaljubljen. Kino Sloga predvaja ta film samo nekaj dni. (—)

—lj **Dar mestnim revežem.** Profesorski zbor mestne žen. real. gimnazije v Ljubljani je daroval za mestne reveže 180 din v počastitev spomina pok. g. Viktorja Zalarja, tajnika filozofske fakultete Gg Potočnik K. in M. s Sv. Petra c. 3 pa sta darovala v isti namen din 100 v počastitev spomina pok. ge. Mare Maraževe, roj. Bucikove. Mestno poglavarstvo se vsem dobrotnikom najtopleje zahvaljuje.

—lj **Zametno črnino, ocvrte piške, gostilna Lovšin. 443—n**

—lj **J. N. A. D. Jugoslavija!** Drevi ob 20.15 bo v društveni posvetovalnici nadaljevanje IV. izredne skupščine, nato članski sestanek. Udeležba za vse članstvo obvezna! — Tajnik I.

—lj **Za vsesvetsko akcijo** je poveljstvo državne policijske straže v Ljubljani nabralo med policijskimi stražniki 402 din in za ta znesek kupilo mestnih vencev in sveč, da bodo policijski stražniki na praznik umrlih z njimi okrasili grobove svojih rajnih tovarišev. Vrhovni socialni svet se policijskim stražnikom za njihovo dobrodelno in pietetno delo najlepše zahvaljuje in jih stavlja za vzgled vsem Ljubljančanom.

—lj **Ljudska univerza, mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg.** Danes v sredo, ne bo predavanja zaradi koncerta.

Iz Krškega

— **Ustanovni občni zbor kreditne zadruge.** V soboto zvečer je bil v gostilni Gregorič v Krškem sestanek vseh državnih in samoupravnih uradnikov ter upokojencev. Udeležil se ga je tudi predsednik Saveza nabavljalnih zadrug državnih in samoupravnih uradnikov g. Miloš Štibler iz Beograda. Udeležba je bila bolj skromna, kar gre predvsem na račun slabega vremena in pa znanega ruskega filma »Volga«, ki so ga ta večer predvajali. Po pozdravnem govoru predsednika pripravljalnega odbora g. Franca Škode je povzel besedo g. Štibler, ki je orisal pomen in potrebo te zadruge za uradništvo. Sledila je daljša debata, nakar se je sestanek takoj pretvoril v ustanovni občni zbor. Po uvodnih formalnostih je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik upravnega odbora dr. Ivan Šketa, podpredsednik Franc Škoda, tajnik Ivo Hrovat, namestniki: Vinko Perper, Vlado Česnik in Ludovik Falkner, v nadzorni odbor pa: predsednik Ciril Golouh, Rajko Danko in Anton Knez ter namestnika Peter Kravos in Pavel Herbst. Novi odbor je takoj prevzel posle ter bo skušal v kratkem urediti vse tekoče zadeve, tako da bo kreditna zadruga za srez Krško ter občine Videm, Rajhenburg in Senovo začela poslovati še pred novim letom. Priporočamo vsem državnim in samoupravnim uradnikom in upokojencem, da se prijavijo k tej tako važni zadrugi, saj bo le njim samim v korist. Novo ustanovljenemu društvu pa želimo, da bi se čim lepše razvijalo.

— **Nemški židje v naši soseščini.** Na graščini g. Trenza so se v drugi polovici tega meseca naselili nemški in avstrijski židje, katerih je okrog sto in za katere skrbi odbor iz Zagreba. Njihov prihod v bližino Krškega se je takoj pokazal tudi na živilskem trgu, saj so cene takoj prav občutno poskočile.

— **Sprememba pri davčni upravi.** Te dni je zapustil davčno upravo in tudi Krško g. Stanko Golouh, ki je podal ostavko na svojo službo, ter odšel v Senovo. Tako smo zgubili zopet zavednega naprednjaka in Sokola, pa tudi prijetnega družabnika. Na novem službenem mestu mu želimo veliko uspeha z željo, da bi tudi tam bil tako priljubljen, kakor je bil med nami. Na njegovo mesto pri davčni upravi je bil imenovan g. Franc Hrašovec iz Šent Jurija ob Ščavnici. Upamo, da bo zadovoljno živel v našem mirnem mestecu, v službi pa mu želimo mnogo uspeha.

— **Odbor proti pobijanju draginje** bi lahko imenovali pri nas odbor za pobijanje draginje, saj nič ne ukrene. Cene, označene na maksimalnih cenikih so navadno najvišje dnevne cene, včasih pa tudi višje, kakor se v resnici katera koli stvar prodaja. Nujno potrebno je, da se ti gospodje malo bolj resno lotijo svoje naloge ter zajeze val draginje, ki dan za dnem narašča. Ljudstvom s strahom pričakuje zimo, kajti letina je bila zelo slaba, tako da še za seme ne bo, kakšne so uradniške plače, pa tako sami veste.

— **Prvi sneg tudi pri nas.** Kar slutili smo v nedeljo zvečer, da se nam bliža sneg. Veter, ki je pihal vzdolž Save, nam je nosil ledeno mrzli dež. Že v večernih urah so se pojavile prve snežinke, zjutraj pa je bila vsa okolica že pod belo odejo. Medtem ko je v dolini čez dan sneg izginil, je na vrhovih obležal. Zvečer pa je začelo spet snežiti in tudi v torek je snežilo ves dan.

Iz Litije

— *Ob smrti uglednega Litijana.* V Gradcu pri Litiji je umrl v starosti 82 let gostilničar in posestnik g. Ivan Lap. Bil je znan tudi v lovskih krogih in je veljala njegova gostilna za lovsko shajališče. Tam so imeli že tudi svoje lovske zabave. Na zadnji poti je uglednega Litijana spremila velika množica pogrebcev. Ob odprtem grobu so se poslovili od vrlega Nimroda lovci in pevci. Ugledni družini naše sožalje, vrlemu možu pa bodi ohranjen blag spomin.

Iz Škofje Loke

— **Prvi sneg je prinesel velike nadloge.** Že od nedelje zvečer je skoraj neprestano snežilo v škofjeloški okolici. V dolini je zapadlo snega že za dober decimeter, na hribih pa tu in tam celo pol metra. Dostop s hribov je zelo otežkočen, zlasti še, ker se zaradi težkega snega trgajo zemeljski plazovi. Kmetje prihajajo s hribov v dolino z zamudo več ur. — Sneg je napravil veliko škodo v sadovnjakih. Ni le polomil vej, temveč je tu in tam celo podrl drevesa. Precej škode je bilo tudi na brzojavnih in električnih napeljavah.

— **Za nov most čez Soro.** Te dni se je sestala komisija in proučila teren za nov most čez Soro ob banovinski cesti II. reda med Škofjo Loko in Medvodami. Stari most ne prenese večje obtežitve, le do 700 kg, in je tudi že doslužil. Upanje je, da pride do sporazuma med prispevnimi faktorji ter da se bodo dela kmalu lotili.

ŠAH

— **Splošni turnir LŠKa** se bo pričel drevi ob 20. v igralnici kavarne »Zvezde«. Vabimo vse interesente-člane, posebej pa še nečlane, da pristopijo v vrsto organiziranih šahistov.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sreda, 30. oktobra: zaprto (Gostovanje v Celju: Revizor)
Četrtek, 31. oktobra: Tekma. Red četrtek
Petek, 1. novembra: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Sobota, 2. novembra: Kovarstvo in ljubezen. Red A
Nedelja, 3. novembra: ob 15. uri: Skrivalnice. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. uri: Revizor. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Ponedeljek, 4. novembra: zaprto

★

OPERA
Sreda, 30. oktobra: Grof Luksemburški. Red sreda
Četrtek, 31. oktobra: Evgenij Onjegin. Izven. Gostovanje tenorista Antona Dermote, člana dunajske Državne opere
Petek, 1. novembra: Fidelio. Izven
Sobota, 2. novembra: Jenufa. Red B. Gostovanje Elze Karlovčeve in Josipa Gostiča

★

Čajkovskega »Evgenij Onjegin« je najlepša opera slavnega ruskega skladatelja, prava visoka pesem najsubtilnejših čustvenih nastrojenj in melodiozne, barvite glasbe. Posamezna mesta spadajo nedvomno med najredkejše bisere svetovne operne literature. Naša uprizoritev jutri v četrtek bo zanimiva še tembolj, ker bo nastopil v **partiji Lenskega tenorist Anton Dermota,** član dunajske Državne opere. Posamezne glavne partije bodo peli: Heybalova, Boris Popov, Španova, Poličeva, Kogejeva, Lupša, B. Sancin. Režija je Debevčeva. Dirigent: N. Štritof. Predstava bo izven abonmaja.

Borzna poročila

Curih, 30. oktobra. Beograd 10.—, Pariz 9.95, London 17.10, New York 421.—, Milan 21.75, Madrid 40.—, Berlin 172.62, Stockholm 102.70.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TAPETNIŠTVO
Habjan, Igriška ul. 10, vam napravi ali popravi staro najceneje. 2434

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu« ki so najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Frančiškanska ul. 3. 4. L.

MREŽE ZA POSTELJE
dobite najceneje v Komenskega ulici 34. — Zaloga posteljnih žimnic, vložkov. 2435

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

POUK
Beseda 50 par. Davek posebej Najmanjši znesek 8.— din

NEMŠČINA
začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaji, dnevni in večerni. Beethovnova 9/I. 2484

PRODAM
Beseda 50 par. Davek posebej Najmanjši znesek 8.— din

BMW 500 ccm
ugodno prodam ali zamenjam za 200 ccm. — Naslov: Slavko Grilj, Krašnja pri Lukovici. 2474

KUPUJEM IN PRODAJAM
rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje.
KLAVŽER
Vošnjakova 4. 2437

FORD
tovorni, 8 cilindrski, tri in pol tonski, v prav dobrem stanju, zaradi nakupa večjega prodam. Ponudbe na tvrdko »Jugokrem«, Ivan Kos, Novo mesto. 2485

SLUŽBE
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUHARICO
veščo in okretno, v starosti 30 do 40 let, sprejmem v boljšo restavracijo. V poštev pridejo le samostojne gostilniške kuharice, vešče kuhe v boljših restavracijah. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe s prepisi spričeval na naslov: Kraus — gost., Rački, Delnice. 2475

DOBRO DAMSKO FRIZERKO
sprejmem. Vsa oskrba v hiši, plača po dogovoru. Nastop 15. novembra. Ivan Hofinger, brivec, Velenje. 2480

VZGOJITELJICO
šolsko izobraženo, s perfektnim znanjem nemškega in francoskega jezika za 12letnega gimnazijca iščem. Ponudbe D. Laziću, Beograd, pošt. predal 249 2471

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

SREBRO, DRAGE KAMNE
in vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
Jos. EBERLE
LJUBLJANA — Tyrševa 2
(palača hotela »Slon«)

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Pšenična moka bi bila lahko cenejša

pri nespremenjeni ceni pšenice za tretjino — Predlog o mletju pšenice, ki pa žal ni prodrl

Ljubljana, 30. oktobra

Že nekaj časa govorimo o splošni podražitvi življenjskih potrebščin in najbrž so nekateri postali prav zaradi tega otopeli, da se ne zavedajo več pomembnosti **izredne podražitve neobhodno potrebnih** živil. Ljudi sicer prizadene vsaka podražitev, vendar so prizadeti najboij, ker se pri največjem samozatajevanju ne morejo prilagoditi draginji.

Med najpotrebnejša živila moramo prištevati moko in kruh; v sili se ljudje odpovedo rižu, sladkorju, celo olju in včasih tudi masti, ne morejo se pa odpovedati moki in ne kruhu. Čim revnejši so ljudje, tem težje pogrešajo moko in tem bolj trpe, ko morajo varčevati celo pri skorjici kruha. Ali naj še dopovedujemo naši javnosti, kakor težke posledice ima podražitev moke in kruha prav za Slovenijo, ki mora večino moke uvažati iz drugih pokrajin? Ali je res še potrebno opozarjati vse odgovorne in poklicane, da bi se morali pri vodstvu tako zvane žitne politike ozirati predvsem na interese pasivnih pokrajin? Vemo sicer da so nekateri žigosali vsakogar, ki ni zagovarjal izredne podražitve pšenice kot največjega sovražnika kmetov. Tudi v Sloveniji je bilo dovolj zagovornikov podražitve pšenice in prištevali so se med prijatelje našega kmeta, ki mora tudi kupovati drago banaško moko. Opravičevali so podražitev pšenice, češ, če se bo podražila pšenica čim bolj, se bodo sorazmerno podražili tudi drugi kmetijski pridelki, kar bo koristilo vsem kmetom, torej tudi našemu. Zdaj, ko je pšenica vsekakor dovolj draga, da so lahko zadovoljni celo gospodje »pridelovalci« v Vojvodini in Banatu, bi ne škodovalo, če bi se kdo pozanimal, kaj pravi naš kmet k izredni podražitvi pšenične moke.

Toda zdaj bi imela prizadevanja za pocenitev pšenice najmanj upanja na uspeh. Nekateri so sicer ponovno načeli vprašanje pocenitve pšenice ter so dokazovali, da je približno za 50 din predraga pri stotu, vendar je malo verjetno, da bi si kdo upal ponovno drezati v to zadevo ter se postaviti uspešno po robu tistim, ki se lahko ponašajo, da je cena 300 din za stot pšenice njihov uspeh. Vprašanje je tudi, kakšen uspeh bi imelo nadaljnje manevriranje s cenami pšenice, saj je že dovolj slabih izkušenj z maksimiranjem cen koruze in pšenice. Storjene so bile neodpustljive napake, ko so začeli spreminjati maksimirane cene; bogati pridelovalci, pa tudi spekulanti, niso več dostavljali blaga na trg, ko so lahko upali, da bodo dosegli še višje maksimirane cene spričo popustljivosti pristojnih činiteljev.

Vendar bi na pristojnih mestih lahko popravili nekatere napake, ki so se izkazale vprav usodne spričo tako drage pšenične moke. Fina pšenična moka je zdaj tako draga, da je poraba znatno manjša ter jo spravijo trgovci težko v denar, pa tudi mlinska industrija je začela iskati razne načine, kako bi spravljala v promet tako drago moko. Nekateri veliki mlini so naravnost diktirali svojim odjemalcem, da morajo kupiti določene količine fine, pecivne moke, če žele dobiti krušno moko. Tu in tam imajo posebne težave s prodajo pecivne moke trgovci detajlisti, ker moke ne morejo prodati, a razmere so takšne, da jo kupovati vseeno morajo. Nekateri jo skušajo prodati skoraj brez zaslužka, toda blago je kljub temu še predrago, da bi kupci dovolj posegali po njem. Tako je prišlo do paradoksa, da je pecivne moke kljub zelo omejeni produkciji preveč.

Da je pecivna moka tako draga, bi še ne bilo najhuje, toda zaradi nesrečnega načina mletja je znatno dražja tudi krušna moka. Večina ljudi pri nas ne ve, da je moka tako draga ne le zaradi zelo drage pšenice, temveč tudi zaradi neprimerno določenega načina mletja. Ko so na konferenci določali način mletja pšenice, se niso ozirali na interese pasivnih pokrajin tako, kakor bi se morali. Tudi ob tej priliki so uveljavili svojo voljo zastopniki žitorodnih pokrajin, kjer je dobro razvita mlinska industrija. Razumljivo je, da tudi mlinska industrija zna braniti svoje interese.

Naprosili smo strokovnjaka, naj bi nam sestavil kalkulacijo o stroških sedanjega načina mletja, da bi se pokazalo, ali res ni mogoče poceniti moke. Navajamo naslednje številke, ki jih naj vsak pazljivo prečita.

Mlini kupujejo 10 tonski vagon pšenice po 30.000 din;
marža (trg. zaslužek) znaša » 1.300 »

nakupna cena 10.000 kg pšenice torej znaša 31.300 din.

Iz vagona pšenice pa nameljejo:

10%	pecivne moke	po 723 =	7230 din;
70%	krušne »	» 353 =	25060 »
20%	otrobov	» 180 =	3600 »

Mlin torej proda mlevskih izdelkov za . . . . . 35 890 din;
za vagon pšenice je plačal 31.300 »

zaslužek torej znaša pri vag. 4.950 din

Pri neposrednem nakupu pšenice od pridelovalca odpade trgočev zaslužek . . . . . 1 300 din, tako da se poveča zasl. mlina na 5 890 din pri vagonu, kar je po sodbi strokovnjakov preveč.

Če bi hoteli doseči nižjo ceno moke, bi morali izbrati drugi način mletja. Eden izmed boljših po predlogu iz vrst naših gospodarskih krogov — možnih je več kombinacij — bi bil naslednji:

30%	pecivne moke po 500	=	15.000 din;
48%	krušne moke po 300	=	14.400 »
22%	otrobov po 180	=	3.960 »
	Skupaj		33.360 din.

Zaslužek mlinov bi bil primeren, moka bi se pa znatno pocenila. Pecivna moka bi bila še celo nekoliko finejša in bi jo vendar lahko prodajali po 6 din kg. Zdaj je pecivna moka po 8 do 9 din kg, to se pravi, da je za 22—33% dražja, ali za celo tretjino. Pocenila bi se pa tudi krušna moka, tako da bi bila lahko v nadrobni prodaji po 4 din kg. S preprostim ukrepom, določitvijo primernejšega načina mletja, bi torej lahko dosegli znatno pocenitev moke in kruha, najpotrebnejših življenjskih potrebščin.

Naš primer nam zgovorno kaže, kako različni so lahko vzroki draginje in da se skrivajo pogosto tam, kjer jih ljudje ne iščejo. To je pa tudi eden izmed mnogih dokazov, kako nujno potrebno bi bilo, da bi na pristojnih mestih vselej zaslišali praktike in strokovnjake, pa tudi zastopnike vseh pokrajin, zlasti ko gre za rešitev tako važnega vprašanja, po čem bo naš vsakdanji kruh, preden izdajo tako usodne ukrepe.

Kakšne podmornice ima Nemčija

V svetovni vojni je imela samo manjše, zdaj pa ima tudi 500 in 700 tonske

V začetku svetovne vojne je imela Nemčija podmornice po 140 do 2500 ton. Največje podmornice so imele po 62 mož posadke, od teh 6 častnikov, najmanjše pa samo 13 mož in enega častnika. Cevi za izstrelitev torpedov je bilo do 6 po velikosti podmornice — najmanjše so imele po 2, največje pa po 6 cevi. Nekatere podmornice so imele poleg tega še napravo za metanje min. Med vojno so dobile vse podmornice topove kalibra do 15 cm.

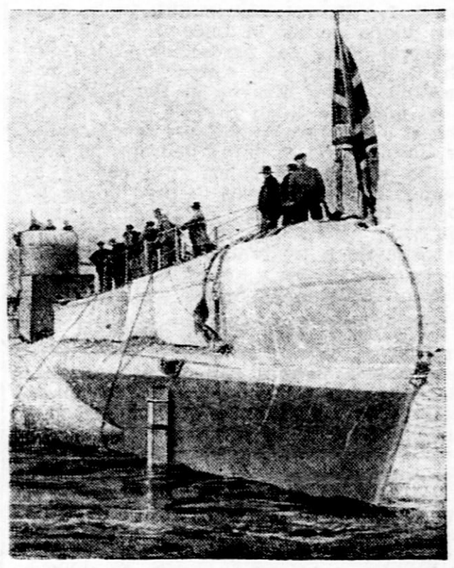

Malone 17letni presledek, ki je nastal v gradnji podmornic do leta 1935, ni ostal neizrabljen za pripravo nove oborožitve.

Pri tem so se upoštevale vse izkušnje svetovne vojne in vse nove tehnične pridobitve. Najprej so jeli izdelovati podmornice po 250 ton. Takih podmornic je imela Nemčija v začetku sedanje vojne 24, več jih je bilo pa še v gradnji. Te podmornice imajo po 23 mož posadke. Vse to so podmornice z enim pokrovom, v katerem je vse orožje, strojni oddelek in druge naprave v enem samem cilindrskem telesu. Povečani vodni pritisk služi tudi na vožnji po gladini za pogon. Te male podmornice imajo posebno dobre lastnosti glede potapljanja in tudi manevrira se pod vodo zelo lahko z njimi. Čeprav so majhne, imajo velik akcijski radius in dobro prenašajo morje.

Obnesle so se dobro tudi na dolgih vožnjah po Atlantskem oceanu, trajajočih več tednov. Njihova hitrost pa je manjša od one večjih podmornic, od katerih je imela Nemčija do sedanje vojne dve vrsti po 500 in 700 ton. Ti večji čolni so zgrajeni kot podmornice z dvema pokrovoma. Zunanjemu ni treba kljubovati vodnemu pritisku. Med zunanjim in notranjim pokrovom so rezervoarji. S pomočjo zunanjega pokrova se lahko da tem podmornicam hitrost, ugodna oblika in zato so znatno hitrejše od malih podmornic, posebno če vozijo po morski gladini. Ker so rezervoarji izven telesa, na katerega vpliva vodni pritisk, se dobi v podmornici prostor za oborožitev, stroje, pogonske snovi, posadko itd. 250tonske podmornice imajo po 3 torpedne cevi v sprednjem delu in strojnico za obstreljevanje letal. 500tonske podmornice imajo po 4 torpedne cevi v sprednjem delu in eno v zadnjem, 700tonske pa štiri torpedne cevi spredaj in dve zadaj. Obe vrsti podmornic sta oboroženi s topovi po 8.8 cm, razen tega ima pa vsaka še eno strojnico.

„Palača podnebja" v New Yorku

Kraj, kjer bodo osredotočena vsa podnebja sveta in vsa sloveča zdravilišča

Skupina ameriških zdravnikov in tehnikov se ukvarja z načrtom »Palače podnebja« v New Yorku. V tej čudežni palači naj bi tekli zdravilni vrelci vseh znanih zdravilišč na svetu, obenem naj bi v nji proizvajali podnebja vseh pasov zemeljske oble. Načrt bo eno največjih čudes sveta. Utrujenemu meščanu, ki bo hotel preživeti nekaj prijetnih ur na Floridi, v Wiesbadnu, ali Karlovih varih, bo treba samo stopiti k blagajni in reči: Prosim, eno uro italijanskega podnebja, ali eno uro gorskega solnca z zrakom Floride. Če se bo pa hotel ohladiti po enournem ležanju na pripekajočem solncu, bo lahko krenil na Aljasko ali pa vdihaval mrzli zrak Kamčatke.

Čeprav se sliši to kakor šala ali fantazija, vendar je to čudo vsaj na papirju tu. Palača podnebja bo nudila večno hitečemu in nervoznemu prebivalstvu velemesta možnost, nadihati se svežega, zdravega zraka, in prebiti nekaj ur v podnebju, ki njegovemu organizmu najbolj prija in ki mu je sicer težko ali pa sploh nedostopno. V enem delu palače se bodo lahko izprehajali ljudje na hladni, jasni obali Švedske, v drugem se bodo pa solnčili na vroči obali Kalifornije. Če jim bo prijal suh zrak, se bodo lahko zatekli v oddelek Arizone. Za en dolar si bo lahko človek privoščil gorsko solnce in vdihaval gorski zrak, ali pa se bo solnčil na morski obali odnosno v tem ali onem slovečem zdravilišču.

»Palača podnebja« naj bi bila zgrajena v obliki velike okrogle razstavne dvorane. Stroški bi znašali okrog 6.000.000 dolarjev. Organizira se že konzorcij ameriških finančnikov, ki bi omogočil zgraditev podobnih palač po vseh velikih ameriških mestih. Na veliki deski nad vhodom v palačo bo napisano kakšna podnebja in kakšna sloveča zdravilišča so gostom na razpolago v palači. Močne luči bodo izžarevale tako umetno solnčno svetlobo, da bo orgovarjala zaželenemu podnebju. Z ultravijoličastimi žarki si bodo lahko gostje privoščili tudi zdravje in obsevanje z röntgen žarki. Stroji in naprave bodo pa nameščeni tako, da jih ljudje ne bodo videli. Torej tudi v tem pogledu bo poskrbljeno za ugodnost gostov. Inicijatorji si obetajo od palače podnebja velik uspeh, zlasti zdaj ko Američani ne morejo posečati slovečih evropskih zdravilišč.

Zrcalo slavnega zvezdoslovca Herschla

W. Herschel, slavni zvezdoslovec moravskega porekla, je prišel k astronomiji kot mater tako, da se je jel ukvarjati z brušenjem preciznih zrcal za opazovanje nebesnih teles. Kmalu se je povzpel do slovečega astronoma in pridobil si je mnogo zaslug za izredno važna odkritja, ki so ga uvrstila med najslavnejše zvezdoslovce sveta. V zadnji številki revije »Kraljestvo zvezd« je priobčen zanimiv članek o Herschlovi spretnosti v brušenju zrcal.

V svojem življenju je Herschel izbrusil 200 zrcal žariščne dolžine 210 cm, 150 zrcal dolžine 300 cm, in 80 zrcal dolžine 600 cm. Razen tega je izdelal še mnogo zrcal manjšega obsega. Njegovo veliko zrcalo »Front view« je imelo premer 122 cm in žariščno dolžino 10 m, tehtalo je pa 960 kg. Postavljeno je bilo leta 1789, in še istega dne je odkril Herschel z njim šestega Saturnovega spremljevalca. Neprestano je izpopolnjeval svoje metode v brušenju. Njegove bogate izkušnje je prevzel po njem njegov sin Johann, ki se je tudi odlikoval v brušenju zrcal. Kako se je otepal očetovske dedščine in s koliko spretnostjo je delal, je razvidno iz pisma, ki ga je pisal 5. julija 1839 Aragu:

Držeč se strogo načel ki mi jih je zapustil oče, se mi je posrečilo s pomočjo njegovih aparatov v enem dnevu brez tuje pomoči in s popolnim uspehom izbrusiti tri zrcala Newtonovega tipa s premerom 0.48. To je še zdaj ko je brušenje zrcal znatno izpopolnjeno z modernimi strojnimi napravami vsega spoštovanja vredno in skoraj neverjetno delo.

To in ono

Kaj je na svetu najlepše? — se je glasila anketa nekega ameriškega lista. Med odgovori je bil tudi naslednji: Najlepše na svetu so oči moje matere.

Če se smeje žena vašim dovtipom, sta dve možnosti: bodisi da so dovtipi dobri, ali pa je dobra vaša žena.

Žene menjajte včasi svojo frizuro. Mož bo mislil, da ima drugo ženo.

Moderna ameriška družina ima dva avtomobila, pa samo enega otroka.

Statistika je tudi že dokazala, da žive vdove delj kakor njihovi možje.

Če govori žena o čem, govori bodisi o možu, ali z možem ali pa v moža.

Prvi Američan je bil baje že na jubilejni razstavi v Pragi 1891, torej ni bil bar izumljen šele v 20. stoletju, kakor mislijo ljudje.

Naš sinko je zelo prebrisan. Oni dan je vprašal: mama ali bi ne mogel zajtrkovati kar zvečer, da bi mi ne bilo treba zjutraj tako zgodaj vstajati?

Mož joče, da bo tako kmalu umrl, žena joče, da se je tako zgodaj rodila.

Z injekcijo na morskega psa

Zoolog dr. Kingsley Noble iz ameriškega prirodoslovnega muzeja je odkril s svojim sotrudnikom O. Tolstim nov način lova na morske pse in druge velike ribe, ne da bi jih bilo treba ubiti ali raniti. Že pred leti, ko je dr. Noble lovil morske pse s harpuno, mu je šinila v glavo misel, da bi morda morski pes reagiral na razna mamila enako kakor druge živali. Začel je delati poskuse s šestnajstimi različnimi sredstvi, ki so pa vsa po vrsti odpovedala. Naposled je na nasvet nekega Indijca zmešal morfij z nekim starim indijanskim mamilom in uspeh je bil doležen. Nemirni in dozdevno neprestano bedeči morski pes se je v petdesetih sekundah pogreznil v globoko umetno spanje in ostal je tako nepremičen tri ure.

Z dr. Tolstim je sestavil Noble harpuno z dolgo, ostro iglo, ki se zapiči globoko v telo morske pošasti. Po uspešnih prvih poskusih sta raziskovalca nadaljevala svoje delo in preizkusila nov način lova na velikih morskih psih. Posrečilo se jima je omamiti tri in spraviti jih na ladjo, opremljeno v ta namen s posebno velikim bazenom. Potem sta jih pa varno in udobno prepeljala v živalski vrt na floridski obali.

Huda zima v Rusiji

Moskovski radio je sporočil, da je pritisnila v vzhodni Sibiriji huda zima. V Jakutsku imajo že 20 mraza. Še hujši mraz je pritisnil v mestu šiganski severovzhodno od Jakutska. Tam so imeli že 37 C pod ničlo. Reka Lena je nad Jakutskom že zamrznila.

Nasprotno pa poročajo s Krima, da je nastopilo po deževnem hladnem vremenu izredno lepo, toplo vreme. Na Krimu imajo 22 C nad ničlo. Tudi v Rusiji imajo letos zelo muhasto vreme.

Iz Celja

—c **Gogoljevo satirično komedijo »Revizorja«** bo uprizorila ljubljanska drama drevi ob 19.30 v celjskem gledališču. Predstava je za abonma. V sredo 6. novembra pa bo gostovalo v Celju mariborsko Narodno gledališče in uprizorilo slovito dramo Maksima Gorkega »Na dnu«. Tudi ta predstava je za abonma.

—c **Mladinske strelske tekme celjske sokolske župe** se bodo pričele v nedeljo 3. novembra ob 20. na strelišču v Pečovniku pri Celju.

—c **Uradni dan Zbornice za TOI** za Celje in okolico bo v torek 5. novembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

—c **Sokolsko društvo Celje - matica** je preložilo tečaj za ritmične plese in narodna kola na nedeljo. Prihodnja vaja bo v nedeljo 3. novembra ob 20. v telovadnici v mestni narodni šoli.

—c **Namesto v petek bo ta teden brezmesni dan v soboto.** Ker bo v petek 1. novembra praznik Vseh svetih, je brezmesni dan ta teden preložen od petka na soboto.

—c **Celjska cinkarna** je zaradi naraščajoče draginje odobrila svojemu delavstvu 18odstotno doklado na nedavno priznanih 40 odstotkov od temeljnih mezd. Tudi dobava premoga delavstvu je povečana in sicer za poročene na 10 ton, za samce na 5 ton in za upokojence od 2.5 prav tako na 5 ton. Uvidevnost vodstva celjske cinkarne, ki je prvo povišalo delavske mezde v svojem obratu, je vredna vsega priznanja.

—c **V celjski bolnici** je umrl v torek 21letni delavec Ivan Bohorč iz Presladola pri Blanci.

—c **Zaradi tihotapstva s saharinom** je celjska policija aretirala 23letno delavko Matildo Č. in 41letno delavko Amalijo Z. s Sp. Hudinje pri Celju. V njunem stanovanju so našli mnogo vtihotaplienega saharina. Obe sta bili v zvezah z nekaterimi tihotapci saharina na Hrvatskem. Saharin so zaplenili aretiranki pa so izročili finančnemu oblastvu.

—c **Tri nesreče.** V Čretu pri Celju si je 26letna tkalka Ana Kandušarjeva v nedeljo doma pri padcu zlomila levo nogo v gležnju. V Št. Lovrencu pri St. Pavlu pri Preboldu je koni na njivi stopil 66letni zasebnici Mariji Randlovi na levo nogo in jo zlomil v gležnju. V soboto je padel 32letni delavec Franc Kajba iz Lok pri Trbovljah z odra in si nalomil desno roko. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **Iz sodne dvorane.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala v torek 18letni delavec Ladislav Planinc in 20letni kovaški pomočnik Anton Smrekar, oba iz Velikega Obreža pri Dobovi, zaradi težke telesne poškodbe. Obtožena sta bila, da sta 17 avgusta pred gostilno Jožefe Vidmarieve v Kapelah pri Brežicah z nožem zabodla Antona Trampuša z nožem šestkrat v prsi in hrbet ter mu prizadejala smrtnonevarne poškodbe, nato pa poškodovala Andreja Trampuša z nožem in palico po glavi in ostalem telesu. Oba sta se zagovarjala s silobranom. Sodišče pa se ni moglo prepričati o silobranu in je obsodilo Smrekarja na 1 leto in 2 meseca, Planinca pa na 1 leto strogega zapora.— Okrožno sodišče je obsodilo 23letnega, v Rudnik pri Ljubljani pristoinega Albina Jevšjaka, delavca bre stalnega bivališča, zaradi številnih tatvin, izvršenih letos v mesecu avgustu na Lavi pri Celju, na Ojstrici pri Dravogradu, v Kasazah pri Petrovčah, v Bukovem žlaku pri Celju in Št. Jungertu pri Celju, in zaradi poskusa tatvine v Gotovljah pri Žalcu na 1 leto in 8 mesecev strogega zapora in na 3 leta prisilnega dela po prestani kazni.

—c **Sneg,** ki je začel naletavati spet v ponedeljek zvečer, je do torka zvečer pokril Celje in okolico z 10 cm debelo odejo, na hribih pa je znova zapadlo okrog 20 cm snega.

Milo pokuša

V Milwaukee je slavil Tom Hunt oni dan čuden jubilej. Mož je 20 let uslužben v tovarni, kjer pokuša milo. Vsak dan pokusi več sto vrst mila. Koščke mila položi na jezik, da se mu raztope in tako določi kakovost mila. Prijeten njegov poklic gotovo ni.

Edmund O' Hara: 18

Tajna profesorja Morbidusa

Roman

— Moja teta je bila bolna, — se je skušal opravičiti.

— Oh, ubožica, — se je norčeval Sam, — menda si jo takoj vzel s seboj in jo lečil tu v kakšni prepovedani beznici z žganjem?

— Kako to? Kako mislitee to? Townsend ni mogel razumeti, kakšna znamenja mu daje Marion, ko naglo spušča in dviga veke.

— No, kdaj si pa prispel v Buffalo?

— Takole okrog dveh zjutraj, — se je zlagal Townsend in na dekličinem obrazu je takoj opazil, da je ustrelil kozla.

Očka Sam se je zmagoslavno nasmehnil.

— Potem takem si pa menda prispel z letalom, fant?

— Z letalom? — je ponovil Townsend v zadregi. Trajalo je precej časa, preden se mu je posvetilo v glavi, da Sam svojega vprašanja nikakor ni mislil resno. Prav tako bi bil lahko vprašal: Potem takem te je izkrcala tu topovska krogla.

— Kako to, zakaj? — je vprašal Townsend olajšano.

— Zadnji vlak iz Elmire, kjer živi tvoja dozdevna teta Rozalija, prispe v Buffalo ob 12.27, — je dejal Sam mirno in si obrisal usta, potem ko je bil popil kavo. Da, da, fant moj. Pregovor pravi, da ima laž kratke noge. Zdaj bo pa dovolj kramljanja, Kenntlbury. Na pot morava.

— Da, da, skrajni čas je že, le pojdiva, — je vzkliknil Townsend veselo. Hvala bogu, mučno zasliševanje je bilo končano.

— Na svidenje,grof ! — je dejala Marion razočarano.

Res, bil je celo pozabil posloviti se od nje. Tako je bil pozabljiv. Naglo se je obrnil na pragu in iztegnil roko.

— Na svidenje, Marion! — je zaklical prijazno, potem je pa odhitel, da bi dohitel očeta Sama.

V tovarni je takoj začutil, da je utrujen. Čeprav je v letalu nekaj ur počival, je njegovo telo čutilo prečuto noč. Samo zavest, da živi v neprestani nevarnosti, ker je imel v žepu dragoceni fotoaparat, samo ta zavest ga je držala pokonci. Pod nobenim pogojem in nikakor ni smel biti sumljiv. Če bo pa slabo in malomarno delal, se bo seveda zdel sumljiv.

Na časomeru se je pojavila rdeča luč. Odmor. Stisnil je zobe in delal.

Avtomatično je Townsend še enkrat ponovil svoje kretnje. Njegovi živci so se napeli in srce mu je jelo močneje utripati. Zdaj se je moralo zgoditi.

Lenih korakov je stopal skozi tovarniške prostore. Z rokami je mahal desno in levo in nihče bi ne bil mogel opaziti v njegovi stisnjeni levici majčkenega fotoaparata.

Zdaj je stopil v dvorano. Tam so kakor vedno bučali stroji in se vrtela kolesa. Townsend je pritisnil na gumb. Enkrat, dvakrat, dva posnetka sta bila narejena. Toda glavnemu stroju bi se bil moral približati kako od druge strani. To je bil najzanimivejši del vse naprave. Toda kako naj to stori? Nikakor ni mogel priti tja z druge strani, ne da bi se zdelo to sumljivo. Moral je kreniti naprej. Toda glej, prav tam, kamor je hotel priti, je stal njegov inženir.

Bliskovito je šinila Townsendu v glavo nova misel. Ali jo bo mogel uresničiti? Za razmišljanje ni bilo več časa. Moral je kreniti naprej ali pa... In že je stopal proti inženirju.

— Gospod Michaud! — je zaklical glasno in v glasu se mu je poznalo razburjenje. — Gospod Michaud — ena, dve, prvi posnetek je bil narejen, — poslušajte me...

— Kaj se je zgodilo: — se je zarežal možic in se mračno ozrl na Townsenda. Potem se je pa zopet ozrl na bližnji stroj.

— Smešna stvar, zelo smešna, — je začel detektiv hitro, čeprav ta čas sploh ni vedel, kaj naj bi bilo smešno. Med tem je še enkrat fotografiral stroj, — zares smešno!

— Osel! — je kriknil Michaud srdito. — Kaj je smešno, gromska strela?

Zdaj bi bil dal celo kraljestvo za komično idejo. Kaj mu res nič ne bo prišlo na misel? Ah, vendar... in čisto resno je odgovoril:

— Pri izplačilu v soboto zvečer ste mi dali en dolar preveč.

Michaud ga je debelo pogledal, potem pa se je na ves glas zakrohotal. Kakor da se mu je to res zdelo smešno.

— Tepec! — je dejal odločno. — Zapij svoj dolar in molči. Zdaj se pa poberi od tod!

Pri teh besedah mu je Michaud obrnil hrbet in odšel.

Nekaj časa je stal Townsend in sam ni vedel, kaj naj počne. Že je hotel kreniti naprej, ko je opazil, da se je inženir ustavil na drugi strani skrivnostnega stroja. Nudila se mu je torej krasna prilika, da fotografira stroj tudi od te strani. Odločno je krenil naprej in se ponovno približal inženirju.

To pot ga je Michaud opazil, preden mu je utegnil Townsend kaj reči.

— Gromska strela! — je zarohnel, — kaj pa še hočeš, ti dromedar?

— Jaz, jaz, — je zajecljal Townsend. — Jaz sem pošten človek. Tega dolarja ne morem sprejeti. To bi bila sleparija...

V tem času je napravil še dva posnetka.

— Idijot! — je zakričal Michaud nanj, kakor da njegova zakladnica izrazov za duševno manjvrednost ni bila posebno velika. — Če je tako, pa vrni denar, če hočeš, pa vrni denar, toda mene pusti pri miru.

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani

Seja mariborskega mestnega sveta

Zvišanje novega proračunskega predloga mestnega socialnega skrbstva — Druge tekoče zadeve

Maribor, 30. oktobra

Snoči je bila v mestni posvetovalnici 8. redna seja mestnega sveta mariborske mestne občine. Na dnevnem redu so bila poleg poročila predsednika mestne občine tudi poročila odsekov in tekoče zadeve Mestnih podjetij.

Zelo važno točko dnevnega reda snočnje seje mestnega sveta mariborske mestne občine predstavlja predvsem proračunski predlog mestnega socialnega skrbstva za leto 1941/42. Novi proračun je po predlogu mestnega socialno političnega oddelka višji od dosedanjega za 1,172.403.50 din, tako da se predvideva v celoti predlog mestnega socialnega skrbstva za din 5,755.053.50. Ta povišek gre predvsem na račun 50% povišanja prispevka za zaposlitev brezposelnih, to je v znesku din 425.000, nadalje na račun 50% povišanja stroškov za prehrano po posameznih mestnih socialnih ustanovah, končno za zvišanje podpor mestnim ubožcem in drugim prosilcem, saj je draginja v zadnjih mesecih tako narasla, da je obseg dosedanjih rednih ter izrednih podpor absolutno nezadosten. Če si ogledamo posamezne postavke novega proračunskega predloga mestnega socialnega skrbstva, vidimo, da gre največji znesek za starostno skrbstvo v iznosu 2.283.857.50 din, drugi največji znesek je za delavsko skrbstvo in sicer 1.484.300 din, nadalje za mladinsko skrbstvo 1.274.896 din, za razne skrbstvene zadeve pa je predviden znesek 720.000 din. Postavka starostnega skrbstva je bila zvišana za 493.767.50 din, postavka delavskega skrbstva za 425.000 din, postavka mladinskega skrbstva pa za 253.863 din.

Mestni svet ni sklepal o bistvenih spremembah k temu proračunskemu predlogu. Razen tega je razpravljal o pravilniku o poslovanju okrajnih predstojnikov mariborske mestne občine, odobril nakupe nekaterih mestnih parcel, ustregel nekaterim prošnjam glede podelitve dovolila za obrt. Nadalje so bile ugodno rešene prošnje 13 prosilcev za zvišanje redne ubožne podpore, 8 mestnih ubožcev pa je bilo sprejetih v mestno oskrbnišnico.

Javni seji je sledila tajna seja, na kateri so sklepali predvsem o nekaterih osebnih zadevah. Več prosilcev je bilo sprejetih v članstvo mariborske mestne občine. Vdovi po mestnem sanitetnem svetniku dr. A. Wankmüllerju gospe Fridi Wankmüllerjevi se prizna rodbinska pokojnina v smislu službene pragmatike. V mestni službi je napredovala mestna uradnica Štefka Tumpejeva. Veliko zanimanje je bilo za oddajo razpisanih zdravniških mest, o čemer poročamo na drugem mestu.

Snočnja seja je bila zadnja pred proračunsko sejo, na kateri bo mestni svet sklepal o novem mestnem proračunu za 1941/42.

Prosvetno delo sokolske mladine na Teznem

Prijeten večer, posvečen zamejnim Slovencem

Tezno, 29. oktobra

Letos je posvetila naša sokolska mladina svoj prvi večer bratom za mejami. V soboto zvečer nas je presenetila z bogatim sporedom, ki je dokazal živo voljo in in vztrajnost sokolske mladine, ki dobro uporablja svoj kratko odmerjeni prosti čas. V kratkih in jedrnatih besedah predsednika je bila izražena velika ljubezen do dela, nakazana pot, ki jo bo hodila in hodi mladina, da spozna narod in mu koristi. Odkrite besede so našle topel odziv prisotnih v prepričanju, da taki mladini lahko zaupamo in da je na pravi poti.

Bogat spored je obsegal dva dela: Prvi del: 1) Uvodna beseda, 2) O kamenitem možu, 3) Zemljepisni oris Koroške, 4) Soči, 5) Pravljica o nastanku Vrbskega jezera, 6) Miklova Zala, 7) Gor čez izaro, 8) Pesem Istre, 9) Zgodovina Koroške. Sledil je drugi del: 1) Mutec Osojski, 2) Miklova Zala (povest), 3) Za Karavankami, 4) Povodni mož in 5) Mi vstajamo.

Zlasti so bile učinkovite recitacije Soči, Gor čez izaro (najlepša), Za Karavankami in Mi vstajamo. Aškerčev Mutec Osojski je bil podan izredno toplo in prisrčno. Vse točke dobro izbranega in sestavljenega sporeda so bile podane v takim občutkom in prisrčnostjo, katero le lahko izrazi mladina. Z veliko notranjo zadovoljnostjo smo čestitali tej naši mladini, ki v tem razoranem času išče in najde pota, po katerih naj vedno hodi in nas nikdar ne bo razočarala. Dokazala nam je, da hoče vzgajati samo sebe in vzgajati druge za one cilje, ki nam morajo biti najsvetlejši opomin vedno in povsod, da si priborimo in ohranimo ugled med velikimi narodi, da ne pozabimo bratov za mejami in ne onih, katerim ni dala kruha domovina.

Tezenski sokolski mladini naj bo ta lep večer v ponos in zadoščenje in upamo, da ni bil zadnji. Zdravo!

To, kar počenja, ni več človeško

že 60 krat kaznovani razgrajač — Obešen pes

Maribor, 30. oktobra

To pot ima Sv. Lenart v Slov. goricah svojo senzacijo. To se pravi, Sv. Lenart sam je nima več, ker je že prenasičen s senzacijami, katerih glavni in »slavni« junak je **Adolf Dimnik**, bivši pek, ki bi bil lahko ugleden doma in po celi okolici. Škoda, da so danes razmere še vedno take, da moramo biti zelo skopi z bogastvom gradiva o življenjepisu gospoda Adolfa Dimnika. Tako se omejimo le na suho ugotovitev, da je Dimnik obremenjen z 29 sod. kaznimi, a s še več tudi policijskimi; število obojnih smo zaradi lepšega skrčili na okroglo število 60. To je rekord, ki — imponira, čeprav na bridko žalostno stran. Mogoče bi mu zadnji njegov nastop v kakšni obliki prizanesli in to že radi tega, ker ga v polnem obsegu niti ne moremo izkoristiti. Toda g. Dimnik je to pot zagrešil tudi nekaj, kar že ni več človeško, marveč živalsko, ali pa še nižje (če je sploh še kaj nižjega v tem božjem stvarstvu). In to je bilo kar bomo takoj videli, njegovo brezprimerno trpinčenje živali.

V kolikor je že zdaj zrelo za javnost, lahko povemo, da si je g. Dimnik zopet privoščil dobre kapljice tako preko mere, da se je vrnivši se domov (stanuje na Ptujski cesti) v svojem podivjanju spozabil do skrajnih mej in si s tem dokončno sam odločil svojo usodo. Če ga namreč na merodajnih mestih še smatrajo za svoja dejanja odgovornega, potem se bo mož moral zagovarjati v Beogradu, v najugodnejšem primeru pred našim drž. tožilcem. V nasprotnem slučaju pa je zdaj prilika, da se pred izbruhi njegove bolezni reši njegova družina in mislimo, da tudi ves Sv. Lenart. Že višina kazni kar najresneje opominja, da po dosedanji poti ne more že iz važnih javnih interesov tudi ne sme iti še naprej.

Ko se je pri tem zadnjem napadu nekje javno izbruhal z izrazi, ki jih tudi sicer ne bi mogli poročati, se je vendar podal domov, kjer je še bolj oijunačen nadaljeval in šele proti jutru končal svoje nadaljnje izbruhe. Višek svoje podivjanosti pa je spustil nad psa Koširjevih, ki stanujejo v tisti hiši. Pes je bil na hodniku priklenjen ozir. pripet. In ta pes mu je bil tako na potu, da ga je pripetega kakor je bil, skozi okno vrgel na dvorišče. Če bi ga bil vrgel res na dvorišče, bi bilo morda bolje za psa. Tako pa je uboga žival obvisela med dvoriščem in oknom, iz katerega obupnega položaja so žival komaj rešili. Človek, ki nima srca do živali, oziroma do njih trpljenja, pa ne zasluži nobenih obzirov več.

S trpinčenjem živali pa to noč še ni bilo konca Dimnikovih izbruhov. Odšel je na podstrešje, kjer ima svoje stanovanje. Tu je pognal svojo sestro ven in se zaklenil. Pa še zdaj ni legel k počitku, marveč je odprl okno in tam skozi nadaljeval svoje izbruhe do ranega jutri. Na posebno surov način si je pri tem privoščil tudi stanovalce nasproti tej hiši se nahajajočega župnišča.

Za enkrat to poročilo tudi mi zaključujemo z uradno opombo: **»Delovanje Dimnika ni več človeško, marveč živalsko«...**

Mariborske in okoliške novice

— **Ker je skril zarubljene predmete,** se je moral zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča 69letni posestnik Valentin Žitnik iz Budine. Obtožnica mu je očitala, da je skril razne predmete, kakor vozove, živino itd. v skupni vrednosti okoli 10.000 din, ki so bili meseca julija 1935 zarubljeni, pa jih ob priliki javne dražbe nikjer ni bilo. Zadeva se je vlekla več let in se je včeraj dopoldne končala z obsodbo obtoženega Valentina Žitnika, ki je bil obsojen na 2 meseca in 10 dni strogega zapora ter na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 2 let.

— **Ne pričaj po krivem!** Mali kazenski senat je včeraj dopoldne obsodil 56letnega Konrada Muršeca iz Sv. Bolfenka na 3 mesece strogega zapora ter na dvoletno izgubo častnih državljanskih pravic, ker je letos dne 25. aprila ob priliki neke razprave pred sreskim sodiščem v Ptuju po krivem pričal.

— **Nočno lekarniško službo** imata tekoči teden Remsova lekarna pri sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25—32, ter Minaříkova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu 12, tel. 25—85.

— **Dijaški kuhinji v Mariboru** je nakazal Sernec Janko, predsednik okr. sodišča v p. mesto venca na grob blagopokojne učiteljice Sernec Ane 300 din. Iskrena hvala!

— **Predstojništvo mestne policije v Mariboru** poziva one lastnike motornih vozil ki so jih dali v tem letu predelati na pogon z domačimi pogonskimi sredstvi (oglje, metan itd.), da pri istem v sobi št. 4 do 2. 11. t. l. prijavijo kakšno pogonsko sredstvo sedaj in od kdaj uporabljajo, na katerem vozilu (tudi registrsko številko vozila), ali in kakšno karto za nabavo bencinske mešanice posedujejo ter ali jim je potrebna bencinska mešanica za inicialno vžiganje predelanega vozila.

— **Poučno predavanje v Ljudski univerzi.** O današnjem Egiptu je govoril v ponedeljek v mariborski Ljudski univerzi vseučiliški docent dr. Valter Bohinec. Predavanje je bilo, kakor je bilo pri velikem zanimanju, ki vlada danes za to deželo pričakovati, dobro obiskano. Predavatelj je znal v kratkem času, ki mu je bil odmerjen, povedati o Egiptu vse, kar je potrebno, da ve tudi površen bralec časopisov, da bi mu postalo svetovno dogajanje vsaj za silo razumljivo. Govoril je o narodnostnih skupinah, ki bivajo v Egiptu, o egiptovskem gospodarstvu, ki je tako zelo odvisno od vsakoletnih poplav Nila ter končno o politiki te dežele ter posebno podčrtal pomen angleškega gospodarstva za melioracijo egiptovskega poljedelstva in orisal tudi glavne težave egiptovsko-angleškega sodelovanja. Predavanje so pojasnjevale številne skioptične slike.

— **Avtobusne vožnje Maribor—M. Sobota.** Na progi Maribor—M. Sobota bo začel obratovati mariborski mestni avtobus poleg dosedanje dnevne vožnje tudi zjutraj iz Maribora ob 6.15 s prihodom v M. Soboto ob 8.45 in z odhodom iz M. Sobote ob 11.15 ter s prihodom v Maribor ob 13.45 vsak delavnik, počenši s 1. 11. 1940. Vožnje ob nedeljah in praznikih se vrše, kakor dosedaj. S tem bo ustreženo splošni želji prebivalstva Slovenskih goric in Prekmurja.

— **Maistrovi borci** se zberejo v počastitev spomina generala Maistra v petek 1. novembra ob pol 11. dopoldne na njegovem grobu. Udeležba obvezna.

— **Tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mariboru,** ki ga priredi mariborska poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, se otvori jutri dne 30. oktobra 1940 v trgovski akademiji na Zrinjskem trgu ob 8. uri zvečer. Event. nove prijave se še sprejemajo.

— **Jugoslovenskim članom bivšega društva »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks in Rottenmann«.** Prejeli smo s prošnjo za objavo: V raznih krajih Slovenije živi še več članov tega posmrtninskega sklada. Ker krožijo o njem vznemirljive vesti, sem se v imenu jugoslovenskih članov tega sklada informiral in interveniral na pristojnem mestu v Grazu. Prejel sem sledeča pojasnila in zagotovila, m. dr.: Glede na plačilne težkoče so izključili samo tiste jugoslovenske člane, ki brez vsakega obvestila ozir. opravičila že delj časa niso plačali posmrtninskih prispevkov. Kdor je pa samo 2 leti na dolgu, tisti lahko zopet postane član posmrtninskega sklada bivše »Selbsthilfe«, če poravna zapadle prispevke teh 2 let. Posmrtnine se redno nakazujejo potom banke na našo narodno banko v Beogradu, i. s. v dinarjih. Tako se je n. pr. po tov. Gradišniku Antonu — zadnji smrtni slučaj — brez odtegljaja za 500 RM izplačalo 8.725 din. Natančnejša pojasnila o tem predmetu lahko dam prizadetim n. pr. na občnem zboru Ban. društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino, ki bo v Ljubljani dne 3. novembra 1940. — Purkhart Josip, Maribor, Tomanova 3.

— **Prodaja vencev, cvetic in igličastega vejevja.** Mestno poglavarstvo Maribor opozarja osebe, ki nameravajo prodajati na praznik Vseh svetnikov na trgu vence in šopke na določbo § 23. obrtnega zakona in na razpis kraljevske banske uprave dravske banovine z dne 23. 10. 1934 No. III 5931-2. V smislu § 23. obrtnega zakona so upravičeni prodajati umetne vence in šopke samo oni, ki imajo zadevno obrtno pooblastilo. Prav tako imajo pravico prodajati vzgojno cvetje samo vrtnarji z obrtnim pooblastilom. Po § 1 t. 1 obrtnega zakona smejo poljedelci prodajati cvetlice, ki niso umetno (v toplih lehah, s posebnimi pripravami, z žlahtnim cepljenjem itd.) gojene. V okviru svojega kmečkega gospodarstva jim je dovoljeno vezati tudi preproste vence in šopke s cvetjem, ki so ga sami pridelali. Končno se opozarjajo osebe, ki želijo prodajati na trgu veje, ki služijo za vence in dekoracije ter so nalomljene na raznih večinoma eksotičnih iglavcih kakor na gladkem boru, duglaziji, mecesnu, jelkah in smrekah, da se morajo izkazati z izvornim potrdilom pristojne občine. V izvornem potrdilu mora biti navedena množina vej in vrsta drevja, odkoder so veje dobljene. Kdor ne bo imel izvornega potrdila, se mu prodaja ne bo dovolila. Proti kršiteljem tega razglasa se bo postopalo po tržnem redu odnosno po obrtnem zakonu.

— **Zdravniška dežurna služba.** Zdravniško službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega zdravnika v nedeljo dne 27. 10. 1940 g. dr. Velker Hugon, Maribor, Koroška cesta št. 10, telefon št. 25—75.

— **Pomanjkanje sveč se** čuti letos pred praznikom Vseh svetnikov. Po nekaterih mariborskih trgovinah jih skoraj ni dobiti, pa tudi cene so svečam občutno narasle.

— **Otvoritveno predavanje** v novi predavalni sezoni ima drevi ob 20. v društvenih prostorih v Frankopanovi ulici 1 tukajšnja »Vzajemnost«. Predaval bo g. Josip Petejan o korporativnem, dirigiranem in načrtnem gospodarstvu.

— **Vprašanje pripojitve občine Košaki k mestni občini.** Občinski odborniki bi po našem mnenju morali reči, da je mogoče razpravljati o pripojitvi okoliških občin v celoti nikakor pa ne samo o pripojitvi ene in to izrazito kmečke občine. Vprašanje pripojitve okoliških občin k avtonomnim mestnim občinam je bilo v vsej Sloveniji rešeno z dekreti, samo glede mariborskih okoliških občin je odločitev izostala. Zakaj, vemo mi in vsa javnost prav dobro. Ako se sedaj načenja to vprašanje, potem ga je treba reševati tako, da bodo prišle k mestu občine, ki imajo strnjeno zazidavo z mestom in sedanji razvoj dopušča domnevo, da se bo mesto še nadalje širilo na njih področje. Od teh občin bi mesto tudi nekaj pridobilo, ne pa, da se priključijo kmetske občine, za katere bi imelo mesto samo nove izdatke, ako bi jim hotelo dati količkaj mestni značaj. Prevzem okoliških občin kakor so Studenci in Pobrežje, bi vsaj trenutno ne obremenil mestne občine, ker so se uprave teh občin skrbno izogibale najemanja vsakršnih posojil in so vsa leta gospodarile v okviru svojih skromnih rednih dohodkov, iz katerih so krile tudi vse investicije, ki seveda niso bile velike. (Del. polit.)

— **Sejmske novice.** Na mariborski živinski sejem 29. oktobra so prignali okoliški kmetje 383 repov, in sicer 2 konja, 30 bikov, 56 volov, 291 krav in 4 teleta. Prodanih je bilo 230 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 8 do 9 din, poldebeli 6.75 do 8, plemenski voli 7.50 do 9.50, biki za klanje 6.50 do 8, klavne krave debele 6.50 do 7.50, plemenske krave 7 do 8, krave klobasarice 5 do 6, krave molznice 6.50 do 8, breje krave 6 do 7.50, mlada živina 7 do 8.50, teleta 9 do 11 din. Mesne cene: volovsko meso prve vrste 16 do 18, volovsko meso druge vrste 13 do 15, meso bikov, krav in telic 13 do 18, telečje meso prve vrste 16 do 18, telečje meso druge vrste 14 do 16, svinjsko meso sveže 21 do 22 din.

— **Zaprli so cerkev pri Sv. Ani v Slovenskih goricah.** Poročali smo o zverinskem poboju in krvoprelitju pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. Pri tem so nekateri napadalci vdrli celo v cerkev, da se maščujejo nad nekim domačinom. Zaradi spopada v cerkvi je župna cerkev sedaj zaprta. Na novo jo bodo blagoslovili, nato pa spet odprli.

— **Odpri roke, odpri srce.** Žensko društvo v Mariboru bo tudi letos na praznik Vseh svetnikov izvedlo štetje obiskovalcev pobreških grobov. Članice bodo pobirale pred vhodi pobreških pokopališč blagohotne prispevke v prid revni deci. Ne odklanjajmo daril in prispevkov.

— **Ker je brez dovoljenja ribaril v Dravi,** in sicer z mrežami, kar je posebno prepovedano, je mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča včeraj dopoldne obsodil 35letnega Martina Zavca iz Zabukovcev na 10 dni zapora, pogojno za dobo 2 let.

— **Tatovi koles ne mirujejo.** V Mariboru se v zadnjem času spet množijo tatvine koles. Včeraj so prišle ob kolo kar tri osebe, in sicer je trgovskemu vajencu Milanu Perku iz Frama izginilo izpred neke trgovine na Glavnem trgu 1000 din vredno kolo znamke »Mundus« z evid. štev. 2—125570, delavcu Antonu Lenartu iz Slovenje vasi je izpred neke gostilne na Tržaški cesti zmanjkalo kolo znamke »Ideal« z evid. št. 2—166985, mestnemu delavcu Francu Feršu pa je izginilo izpred Zdravstvenega doma kolo znamke »Olimpija« z evid. št. 2—140787.

— **S kuretino se je založil za praznike** neznan tat, ki je ponoči vdrl v kurnik v Mejni ulici 29. Ukradel je tri najlepše kokoši. Železniški uradnik Franc Purgaj je oškodovan za okoli 200 din.

— **Karambol.** Na Aleksandrovi cesti pred kavarno »Jadran« je neki kmečki voz zavozil v tovorni avto. Pri karambolu se je zlomilo oje na vozu ter razbilo šipe na tovornem avtomobilu. K sreči ni bilo človeških žrtev.

— **Orožnika kot rešitelja življenja.** Med Rušami in Selnico se preko Drave nahaja Volmajerjev brod za prevažanje ljudi, vozov itd. Na tem brodu se je v soboto proti noči odigral razburljiv dogodek, ki bi se skoro končal z izgubo mladega življenja, da se nista na brodu slučajno nahajala dva orožnika iz Selnice, podnarednik Jagodič Vinko in kaplar Draguš Svetozar. Z večernim vlakom se je namreč do Ruš pripeljal tapetniški vajenec Pungerl Rudolf iz Maribora, a doma je iz Janževe gore pri Selnici. Do broda se je pripeljal s kolesom in hoteč še pravočasno priti na brod, je mislil, da bo najbolje, če se kar s kolesom privozi tudi na brod. Pri tem pa zaradi teme ni opazil, da se je brod že prej odmaknil od brega. Zapeljal se je namesto na brod — v Dravo, trdo držeč se kolesa. Šlo je za trenotke odločitve med smrtjo in življenjem. Tega kritičnega položaja polno zavesten, je podnarednik Jagodič s tveganjem svojega življenja s pomočjo tovariša izvršil srečno rešitev že potapljajočega se vajenca. Pri tem plemenitem činu je treba še upoštevati zelo neugodno vreme in visoko naraslo Dravo.

— **Usoden padec s strehe.** V Kušerniku je popravil 38letni Leander Očkerl streho. Po nesrečnem naključju pa strmoglavil v globino in obležal z zlomljeno levico ter hudimi notranjimi poškodbami. Zdravi se v mariborski bolnici.

— **S stolom po glavi** vinjenega gosta je udaril neki pobreški gostilničar. Gost, neki 17letni posestniški sin Rudolf Lešnik s Pobrežja je obležal s poškodbami na glavi in so ga morali odpeljati v bolnico.

— **Od dela pobegla kaznenca.** V soboto zvečer sta od prostega dela na Meljskem dvoru pobegnila dva kaznenca in sicer Kocjan Vinko iz Ciglenc, obsojen zaradi tatvine na dve leti in Kranjc Ignac iz Sp. Korene, obsojen istotako zaradi tatvine na tri in pol leta. Kocjan bi bil prestal kazen 27. maja 1941., Kranjc pa šele 1. maja 1943. Kocjan je star 35 let, velike postave, močan, kostanjevih las, rjavih oči, ima pristrižene brke, je na desni roki (podlaktnici) tetoviran z dvema rožama in rokama; Kranjc je 41 let star, tudi velike, krepke postave, sivih oči, kostanjevih las, brez brk in brez posebnih znakov. Kocjan ima več sorodnikov: brata v Svečini, od treh sester je ena doma, ima razmerje z neko žensko v Studencih in ž njo tudi nezakonskega otroka. Kranjc ima polbrata, Potočnika Konrada, slikarja na Pobrežju in tudi on ima nezakonskega otroka z neko žensko v Sp. Koreni. — Ker je zdaj za take »tiče« zelo neugoden čas, je gotovo, da se bosta kmalu ujela, če se med tem že — nista.

Mariborsko gledališče

Sreda, 30. oktobra ob 20.: »Konec poti«. Nastop Skrbinškove dramske šole.
Četrtek, 31. oktobra ob 20.: Nenavaden človek. Red C.
Petek, 1. novembra ob 20.: Cyrano de Bergérac.
Sobota, 2. novembra ob 20.: Na dnu. Red B.

★

Vsi Sveti v mariborskem gledališču. Na predvečer v četrtek 31. oktobra se ponovi Senečićeva izborno uspela tragikomedija »Nenavaden človek«, na praznik (v petek) zvečer pa vnovič Rostandovo monumentalno zgodovinsko delo »Cyrano de Bergérac«, ki je bilo pri vseh dosedanjih predstavah zelo simpatično sprejeto. — Na Vernih duš večer (v soboto) bo prva ponovitev Maksima Gorkega znamenite dramske slike »Na dnu«.

Težka pot do zasneženih prijateljčkov

Kako so ptice slutile, da dobimo prvi sneg

Maribor, 29. oktobra

V nedeljo dopoldne sem malo »poreviral« svoj tičji stan revir na Kalvariji. Žvižgal, klical in vabil sem z vsemi znanimi glasovi, toda nič se ni zganilo: »nobene žive duše«. Aha, že vem! To je znamenje, da se je moja krilata družina poskrila v varna zavetja, ker sluti, da pride nekaj hudega, in tako slabo vreme, da je bolje kje na varnem počakati boljših časov. Za vsak slučaj sem jih za par dni založil s tem, kar sem pač dobil od dobrih ljudi, pred vsem iz kavarne »Central«, kjer se nahaja že leta in leta glavna zaloga mojih krmil za Kalvarijo, za staro mestno pokopališče in za vmesne postaje.

Izkazalo se je, da so živalce tudi to pot pravilno slutile in zadele. Zvečer od 19. do 20. je nad Maribor priletela velika jata divjih gosi, ki je z glasnimi klici nekaj časa krožila nad mestom, potem pa se oddaljila tja proti jugu. — Znanilci snega! In res, takoj za njimi je začel naletavati sneg.

Še danes sneži ves dan. Čeprav premočen, me je gnalo na Kalvarijo pogledat kako je z mojo krilato družino. Vse je zginilo, kar sem jim dal, toda o njih samih zopet ne duha ne sluha. Šele v parku mi nekateri najboli lačni prilete takorekoč že naproti.

Ljudje božji! Mislite na to ubogo živalco! Pridem te dni s točno izdelanim apelom, kako kljub revščini lahko pomagamo gladujočim krilatcem.

Sicer mlaj obeta ugodno vremensko spremembo, toda potreba živalic ostane — nespremenjena. —re.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TAPETNIŠTVO
Habjan, Igriška ul. 10, vam napravi ali popravi staro najceneje. 2434

Poslužite se **malih oglasov** v **»Slov. Narodu«** ki so najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri **PRESKER** Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. — Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Frančiškanska ul. 3. 4. L.

MREŽE ZA POSTELJE
dobite najceneje v Komenskega ulici 34. — Zaloga posteljnih žičnih vložkov. 2435

KLIŠEJE
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

POUK
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

NEMŠČINA
začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaji, dnevni in večerni. Beethovnova 9/I. 2484

PRODAM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

BMW 500 ccm
ugodno prodam ali zamenjam za 200 ccm. — Naslov: Slávko Grilj, Krašnja pri Lukovici. 2474

KUPUJEM IN PRODAJAM
rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. KLAVZER Vošnjakova 4. 2437

FORD
tovorni, 8 cilindrski, tri in pol tonski, v prav dobrem stanju, zaradi nakupa večjega prodam. Ponudbe na tvrdko »Jugokremen«, Ivan Kos, Novo mesto. 2485

SLUŽBE
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUHARICO
veščo in okretno, v starosti 30 do 40 let, sprejmem v boljšo restavracijo. V poštev pridejo le samostojne gostilniške kuharice, vešče kuhe v boljših restavracijah. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe s prepisi spričeval na naslov: Kraus — gost., Rački, Delnice. 2475

DOBRO DAMSKO FRIZERKO
sprejmem. Vsa oskrba v hiši, plača po dogovoru. Nastop 15. novembra. Ivan Hofinger, brivec, Velenje. 2480

VZGOJITELJICO
šolsko izobraženo, s perfektnim znanjem nemškega in francoskega jezika za 12letnega gimnazijca iščem. Ponudbe D. Laziću, Beograd, pošt. predal 249 2471

KUPIM
Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

SREBRO, DRAGE KAMNE in vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **Jos. EBERLE** LJUBLJANA — Tyrševa 2 (palača hotela »Slon«)

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Pšenična moka bi bila lahko cenejša

pri nespremenjeni ceni pšenice za tretjino — Predlog o mletju pšenice, ki pa žal ni prodrl

Ljubljana, 30. oktobra

Že nekaj časa govorimo o splošni podražitvi življenjskih potrebščin in najbrž so nekateri postali prav zaradi tega otopeli, da se ne zavedajo več pomembnosti izredne podražitve neobhodno potrebnih živil. Ljudi sicer prizadene vsaka podražitev, vendar so prizadeti najboij, ker se pri največjem samozatajevanju ne morejo prilagoditi draginji.

Med najpotrebnejša živila moramo prištevati moko in kruh; v sili se ljudje odpovedo rižu, sladkorju, celo olju in včasih tudi masti, ne morejo se pa odpovedati moki in ne kruhu. Čim revnejši so ljudje, tem težje pogrešajo moko in tem bolj trpe, ko morajo varčevati celo pri skorjici kruha. Ali naj še dopovedujemo naši javnosti, kakor težke posledice ima podražitev moke in kruha prav za Slovenijo, ki mora večino moke uvažati iz drugih pokrajin? Ali je res še potrebno opozarjati vse odgovorne in poklicane, da bi se morali pri vodstvu tako zvane žitne politike ozirati predvsem na interese pasivnih pokrajin? Vemo sicer da so nekateri žigosali vsakogar, ki ni zagovarjal izredne podražitve pšenice kot največjega sovražnika kmetov. Tudi v Sloveniji je bilo dovolj zagovornikov podražitve pšenice in prištevali so se med prijatelje našega kmeta, ki mora tudi kupovati drago banaško moko. Opravičevali so podražitev pšenice, češ, če se bo podražila pšenica čim bolj, se bodo sorazmerno podražili tudi drugi kmetijski pridelki, kar bo koristilo vsem kmetom, torej tudi našemu. Zdaj, ko je pšenica vsekakor dovolj draga, da so lahko zadovoljni celo gospodje »pridelovalci« v Vojvodini in Banatu, bi ne škodovalo, če bi se kdo pozanimal, kaj pravi naš kmet k izredni podražitvi pšenične moke.

Toda zdaj bi imela prizadevanja za pocenitev pšenice najmanj upanja na uspeh. Nekateri so sicer ponovno načeli vprašanje pocenitve pšenice ter so dokazovali, da je približno za 50 din predraga pri stotu, vendar je malo verjetno, da bi si kdo upal ponovno drezati v to zadevo ter se postaviti uspešno po robu tistim, ki se lahko ponašajo, da je cena 300 din za stot pšenice njihov uspeh. Vprašanje je tudi, kakšen uspeh bi imelo nadaljnje manevriranje s cenami pšenice, saj je že dovolj slabih izkušenj z maksimiranjem cen koruze in pšenice. Storjene so bile neodpustljive napake, ko so začeli spreminjati maksimirane cene; bogati pridelovalci, pa tudi spekulanti, niso več dostavljali blaga na trg, ko so lahko upali, da bodo dosegli še višje maksimirane cene spričo popustljivosti pristojnih činiteljev.

Vendar bi na pristojnih mestih lahko popravili nekatere napake, ki so se izkazale vprav usodne spričo tako drage pšenične moke. Fina pšenična moka je zdaj tako draga, da je poraba znatno manjša ter jo spravijo trgovci težko v denar, pa tudi mlinska industrija je začela iskati razne načine, kako bi spravljala v promet tako drago moko. Nekateri veliki mlini so naravnost diktirali svojim odjemalcem, da morajo kupiti določene količine fine, pecivne moke, če žele dobiti krušno moko. Tu in tam imajo posebne težave s prodajo pecivne moke trgovci detajlisti, ker moke ne morejo prodati, a razmere so takšne, da jo kupovati vseeno morajo. Nekateri jo skušajo prodati skoraj brez zaslužka, toda blago je kljub temu še predrago, da bi kupci dovolj posegali po njem. Tako je prišlo do paradoksa, da je pecivne moke kljub zelo omejeni produkciji preveč.

Da je pecivna moka tako draga, bi še ne bilo najhuje, toda zaradi nesrečnega načina mletja je znatno dražja tudi krušna moka. Večina ljudi pri nas ne ve, da je moka tako draga ne le zaradi zelo drage pšenice, temveč tudi zaradi neprimerno določenega načina mletja. Ko so na konferenci določali način mletja pšenice, se niso ozirali na interese pasivnih pokrajin tako, kakor bi se morali. Tudi ob tej priliki so uveljavili svojo voljo zastopniki žitorodnih pokrajin, kjer je dobro razvita mlinska industrija. Razumljivo je, da tudi mlinska industrija zna braniti svoje interese.

Naprosili smo strokovnjaka, naj bi nam sestavil kalkulacijo o stroških sedanjega načina mletja, da bi se pokazalo, ali res ni mogoče poceniti moke. Navajamo naslednje številke, ki jih naj vsak pazljivo prečita.

Mlini kupujejo 10 tonski vagon pšenice po 30.000 din;
marža (trg. zaslužek) znaša » 1.300 »

nakupna cena 10.000 kg pšenice torej znaša 31.300 din.
Iz vagona pšenice pa nameljejo:
10% pecivne moke po 723 = 7230 din;
70% krušne » » 353 = 25060 »
20% otrobov » 180 = 3600 »

Mlin torej proda mlevskih izdelkov za . . . . . 35 890 din;
za vagon pšenice je plačal 31.300 »

zaslužek torej znaša pri vag. 4.950 din

Pri neposrednem nakupu pšenice od pridelovalca odpade trgočev zaslužek . . . . . 1 300 din, tako da se poveča zasl. mlina na 5 890 din pri vagonu, kar je po sodbi strokovnjakov preveč.

Če bi hoteli doseči nižjo ceno moke, bi morali izbrati drugi način mletja. Eden izmed boljših po predlogu iz vrst naših gospodarskih krogov — možnih je več kombinacij — bi bil naslednji:

30% pecivne moke po 500 = 15.000 din;
48% krušne moke po 300 = 14.400 »
22% otrobov po 180 = 3.960 »

Skupaj 33.360 din.

Zaslužek mlinov bi bil primeren, moka bi se pa znatno pocenila. Pecivna moka bi bila še celo nekoliko finejša in bi jo vendar lahko prodajali po 6 din kg. Zdaj je pecivna moka po 8 do 9 din kg, to se pravi, da je za 22—33% dražja, ali za celo tretjino. Pocenila bi se pa tudi krušna moka, tako da bi bila lahko v nadrobni prodaji po 4 din kg. S preprostim ukrepom, določitvijo primernejšega načina mletja, bi torej lahko dosegli znatno pocenitev moke in kruha, najpotrebnejših življenjskih potrebščin.

Naš primer nam zgovorno kaže, kako različni so lahko vzroki draginje in da se skrivajo pogosto tam, kjer jih ljudje ne iščejo. To je pa tudi eden izmed mnogih dokazov, kako nujno potrebno bi bilo, da bi na pristojnih mestih vselej zaslišali praktike in strokovnjake, pa tudi zastopnike vseh pokrajin, zlasti ko gre za rešitev tako važnega vprašanja, po čem bo naš vsakdanji kruh, preden izdajo tako usodne ukrepe.

Kakšne podmornice ima Nemčija

V svetovni vojni je imela samo manjše, zdaj pa ima tudi 500 in 700 tonske

V začetku svetovne vojne je imela Nemčija podmornice po 140 do 2500 ton. Največje podmornice so imele po 62 mož posadke, od teh 6 častnikov, najmanjše pa samo 13 mož in enega častnika. Cevi za izstrelitev torpedov je bilo do 6 po velikosti podmornice — najmanjše so imele po 2, največje pa po 6 cevi. Nekatere podmornice so imele poleg tega še napravo za metanje min. Med vojno so dobile vse podmornice topove kalibra do 15 cm.

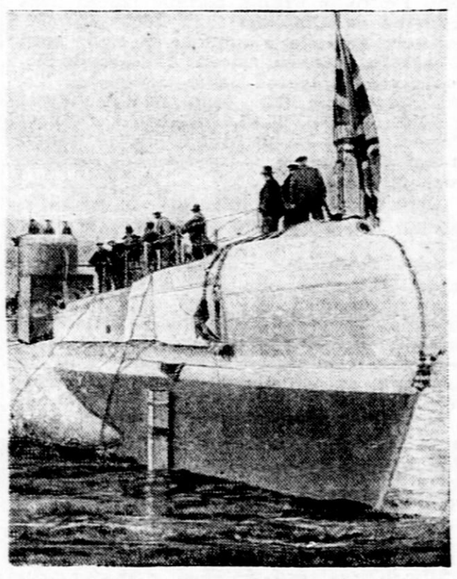

Malone 17letni presledek, ki je nastal v gradnji podmornic do leta 1935, ni ostal neizrabljen za pripravo nove oborožitve.

Pri tem so se upoštevale vse izkušnje svetovne vojne in vse nove tehnične pridobitve. Najprej so jeli izdelovati podmornice po 250 ton. Takih podmornic je imela Nemčija v začetku sedanje vojne 24, več jih je bilo pa še v gradnji. Te podmornice imajo po 23 mož posadke. Vse to so podmornice z enim pokrovom, v katerem je vse orožje, strojni oddelek in druge naprave v enem samem cilindrskem telesu. Povečani vodni pritisk služi tudi na vožnji po gladini za pogon. Te male podmornice imajo posebno dobre lastnosti glede potapljanja in tudi manevrira se pod vodo zelo lahko z njimi. Čeprav so majhne, imajo velik akcijski radius in dobro prenašajo morje.

Obnesle so se dobro tudi na dolgih vožnjah po Atlantskem oceanu, trajajočih več tednov. Njihova hitrost pa je manjša od one večjih podmornic, od katerih je imela Nemčija do sedanje vojne dve vrsti po 500 in 700 ton. Ti večji čolni so zgrajeni kot podmornice z dvema pokrovoma. Zunanjemu ni treba kljubovati vodnemu pritisku. Med zunanjim in notranjim pokrovom so rezervoarji. S pomočjo zunanjega pokrova se lahko da tem podmornicam hitrost, ugodna oblika in zato so znatno hitrejše od malih podmornic, posebno če vozijo po morski gladini. Ker so rezervoarji izven telesa, na katerega vpliva vodni pritisk, se dobi v podmornici prostor za oborožitev, stroje, pogonske snovi, posadko itd. 250tonske podmornice imajo po 3 torpedne cevi v sprednjem delu in strojnico za obstreljevanje letal. 500tonske podmornice imajo po 4 torpedne cevi v sprednjem delu in eno v zadnjem 700tonske pa štiri torpedne cevi spredaj in dve zadaj. Obe vrsti podmornic sta oboroženi s topovi po 8.8 cm, razen tega ima pa vsaka še eno strojnico.

„Palača podnebja" v New Yorku

Kraj, kjer bodo osredotočena vsa podnebja sveta in vsa sloveča zdravilišča

Skupina ameriških zdravnikov in tehnikov se ukvarja z načrtom »Palače podnebja« v New Yorku. V tej čudežni palači naj bi tekli zdravilni vrelci vseh znanih zdravilišč na svetu, obenem naj bi v nji proizvajali podnebja vseh pasov zemeljske oble. Načrt bo eno največjih čudes sveta. Utrujenemu meščanu, ki bo hotel preživeti nekaj prijetnih ur na Floridi, v Wiesbadnu, ali Karlovih varih, bo treba samo stopiti k blagajni in reči: Prosim, eno uro italijanskega podnebja, ali eno uro gorskega solnca z zrakom Floride. Če se bo pa hotel ohladiti po enournem ležanju na pripekajočem solncu, bo lahko krenil na Aljasko ali pa vdihaval mrzli zrak Kamčatke.

Čeprav se sliši to kakor šala ali fantazija, vendar je to čudo vsaj na papirju tu. Palača podnebja bo nudila večno hitečemu in nervoznemu prebivalstvu velemesta možnost, nadihati se svežega, zdravega zraka, in prebiti nekaj ur v podnebju, ki njegovemu organizmu najbolj prija in ki mu je sicer težko ali pa sploh nedostopno. V enem delu palače se bodo lahko izprehajali ljudje na hladni, jasni obali Švedske, v drugem se bodo pa solnčili na vroči obali Kalifornije. Če jim bo prijal suh zrak, se bodo lahko zatekli v oddelek Arizone. Za en dolar si bo lahko človek privoščil gorsko solnce in vdihaval gorski zrak, ali pa se bo solnčil na morski obali odnosno v tem ali onem slovečem zdravilišču.

»Palača podnebja« naj bi bila zgrajena v obliki velike okrogle razstavne dvorane. Stroški bi znašali okrog 6.000.000 dolarjev. Organizira se že konzorcij ameriških finančnikov, ki bi omogočil zgraditev podobnih palač po vseh velikih ameriških mestih. Na veliki deski nad vhodom v palačo bo napisano kakšna podnebja in kakšna sloveča zdravilišča so gostom na razpolago v palači. Močne luči bodo izžarevale tako umetno solnčno svetlobo, da bo orgovarjala zaželenemu podnebju. Z ultravijoličastimi žarki si bodo lahko gostje privoščili tudi zdravje in obsevanje z röntgen žarki. Stroji in naprave bodo pa nameščeni tako, da jih ljudje ne bodo videli. Torej tudi v tem pogledu bo poskrbljeno za ugodnost gostov. Inicijatorji si obetajo od palače podnebja velik uspeh, zlasti zdaj ko Američani ne morejo posečati slovečih evropskih zdravilišč.

Zrcalo slavnega zvezdoslovca Herschla

W. Herschel, slavni zvezdoslovec moravskega porekla, je prišel k astronomiji kot mater tako, da se je jel ukvarjati z brušenjem preciznih zrcal za opazovanje nebesnih teles. Kmalu se je povzpel do slovečega astronoma in pridobil si je mnogo zaslug za izredno važna odkritja, ki so ga uvrstila med najslavnejše zvezdoslovce sveta. V zadnji številki revije »Kraljestvo zvezd« je priobčen zanimiv članek o Herschlovi spretnosti v brušenju zrcal.

V svojem življenju je Herschel izbrusil 200 zrcal žariščne dolžine 210 cm, 150 zrcal dolžine 300 cm, in 80 zrcal dolžine 600 cm. Razen tega je izdelal še mnogo zrcal manjšega obsega. Njegovo veliko zrcalo »Front view« je imelo premer 122 cm in žariščno dolžino 10 m, tehtalo je pa 960 kg. Postavljeno je bilo leta 1789 in še istega dne je odkril Herschel z njim šestega Saturnovega spremljevalca. Neprestano je izpopolnjeval svoje metode v brušenju. Njegove bogate izkušnje je prevzel po njem njegov sin Johann, ki se je tudi odlikoval v brušenju zrcal. Kako se je otepal očetovske dedščine in s koliko spretnostjo je delal, je razvidno iz pisma, ki ga je pisal 5. julija 1839 Aragu:

Držeč se strogo načel, ki mi jih je zapustil oče, se mi je posrečilo s pomočjo njegovih aparatov v enem dnevu brez tuje pomoči in s popolnim uspehom izbrusiti tri zrcala Newtonovega tipa s premerom 0.48. To je še zdaj ko je brušenje zrcal znatno izpopolnjeno z modernimi strojnimi napravami vsega spoštovanja vredno in skoraj neverjetno delo.

To in ono

Kaj je na svetu najlepše? — se je glasila anketa nekega ameriškega lista. Med odgovori je bil tudi naslednji: Najlepše na svetu so oči moje matere.

Če se smeje žena vašim dovtipom, sta dve možnosti: bodisi da so dovtipi dobri, ali pa je dobra vaša žena.

Žene menjajte včasi svojo frizuro. Mož bo mislil, da ima drugo ženo.

Moderna ameriška družina ima dva avtomobila, pa samo enega otroka.

Statistika je tudi že dokazala, da žive vdove deli kakor njihovi možje.

Če govori žena o čem, govori bodisi o možu, ali z možem ali pa v moža.

Prvi Američan je bil baje že na jubilejni razstavi v Pragi 1891, torej ni bil bar izumljen šele v 20. stoletju, kakor mislijo ljudje.

Naš sinko je zelo prebrisan. Oni dan je vprašal: mama ali bi ne mogel zajtrkovati kar zvečer, da bi mi ne bilo treba zjutraj tako zgodaj vstajati?

Mož joče, da bo tako kmalu umrl, žena joče, da se je tako zgodaj rodila.

Z injekcijo na morskega psa

Zoolog dr. Kingsley Noble iz ameriškega prirodoslovnega muzeja je odkril s svojim sotrudnikom O. Tolstim nov način lova na morske pse in druge velike ribe, ne da bi jih bilo treba ubiti ali raniti. Že pred leti, ko je dr. Noble lovil morske pse s harpuno, mu je šinila v glavo misel, da bi morda morski pes reagiral na razna mamila enako kakor druge živali. Začel je delati poskuse s šestnajstimi različnimi sredstvi, ki so pa vsa po vrsti odpovedala. Naposled je na nasvet nekega Indijca zmešal morfij z nekim starim indijanskim mamilom in uspeh je bil doležen. Nemirni in dozdevno neprestano bedeči morski pes se je v petdesetih sekundah pogreznil v globoko umetno spanje in ostal je tako nepremičen tri ure.

Z dr. Tolstim je sestavil Noble harpuno z dolgo, ostro iglo, ki se zapiči globoko v telo morske pošasti. Po uspešnih prvih poskusih sta raziskovalca nadaljevala svoje delo in preizkusila nov način lova na velikih morskih psih. Posrečilo se jima je omamiti tri in spraviti jih na ladjo, opremljeno v ta namen s posebno velikim bazenom. Potem sta jih pa varno in udobno prepeljala v živalski vrt na floridski obali.

Huda zima v Rusiji

Moskovski radio je sporočil, da je pritisnila v vzhodni Sibiriji huda zima. V Jakutsku imajo že 20 mraza. Še hujši mraz je pritisnil v mestu Šiganski severovzhodno od Jakutska. Tam so imeli že 37 C pod ničlo. Reka Lena je nad Jakutskom že zamrznila.

Nasprotno pa poročajo s Krima, da je nastopilo po deževnem hladnem vremenu izredno lepo, toplo vreme. Na Krimu imajo 22 C nad ničlo. Tudi v Rusiji imajo letos zelo muhasto vreme.

Iz Celja

—c **Gogoljevo satirično komedijo »Revizorja«** bo uprizorila ljubljanska drama drevi ob 19.30 v celjskem gledališču. Predstava je za abonma. V sredo 6. novembra pa bo gostovalo v Celju mariborsko Narodno gledališče in uprizorilo slovito dramo Maksima Gorkega »Na dnu«. Tudi ta predstava je za abonma.

—c **Mladinske strelske tekme celjske sokolske župe** se bodo pričele v nedeljo 3. novembra ob 20. na strelišču v Pečovniku pri Celju.

—c **Uradni dan Zbornice za TOI** za Celje in okolico bo v torek 5. novembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

—c **Sokolsko društvo Celje - matica** je preložilo tečaj za ritmične plese in narodna kola na nedeljo. Prihodnja vaja bo v nedeljo 3. novembra ob 20. v telovadnici v mestni narodni šoli.

—c **Namesto v petek bo ta teden brezmesni dan v soboto.** Ker bo v petek 1. novembra praznik Vseh svetih, je brezmesni dan ta teden preložen od petka na soboto.

—c **Celjska cinkarna** je zaradi naraščajoče draginje odobrila svojemu delavstvu 18odstotno doklado na nedavno priznanih 40 odstotkov od temeljnih mezd. Tudi dobava premoga delavstvu je povečana in sicer za oženjene na 10 ton, za samce na 5 ton in za upokojence od 2.5 prav tako na 5 ton. Uvidevnost vodstva celjske cinkarne, ki je prvo povišalo delavske mezde v svojem obratu, je vredna vsega priznanja.

—c **V celjski bolnici** je umrl v torek 21letni delavec Ivan Bohorč iz Presladola pri Blanci.

—c **Zaradi tihotapstva s saharinom** je celjska policija aretirala 23letno delavko Matildo Č. in 41letno delavko Amalijo Z. s Sp. Hudinje pri Celju. V njunem stanovanju so našli mnogo utihotapljenega saharina. Obe sta bili v zvezah z nekaterimi tihotapci saharina na Hrvatskem. Saharin so zaplenili, aretiranki pa so izročili finančnemu oblastvu.

—c **Tri nesreče.** V Čretu pri Celju si je 26letna tkalka Ana Kandušarjeva v nedeljo doma pri padcu zlomila levo nogo v gležnju. V Št. Lovrencu pri Št. Pavlu pri Preboldu je koni na njivi stopil 66letni zasebnici Mariji Randlovi na levo nogo in jo zlomil v gležnju. V soboto je padel 32letni delavec Franc Kajba iz Lok pri Trbovljah z odra in si nalomil desno roko. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **Iz sodne dvorane.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala v torek 18letni delavec Ladislav Planinc in 20letni kovaški pomočnik Anton Smrekar, oba iz Velikega Obreža pri Dobovi, zaradi težke telesne poškodbe. Obtožena sta bila, da sta 17 avgusta pred gostilno Jožefe Vidmarjeve v Kapelah pri Brežicah z nožem zabodla Antona Trampuša z nožem šestkrat v prsi in hrbet ter mu prizadejala smrtnonevarne poškodbe, nato pa poškodovala Andreja Trampuša z nožem in palico po glavi in ostalem telesu. Oba sta se zagovarjala s silobranom. Sodišče pa se ni moglo prepričati o silobranu in je obsodilo Smrekarja na 1 leto in 2 meseca, Planinca pa na 1 leto strogega zapora. — Okrožno sodišče je obsodilo 23letnega, v Rudnik pri Ljubljani pristoinega Albina Jevšjaka, delavca bre stalnega bivališča, zaradi številnih tatvin izvršenih letos v mesecu avgustu na Lavi pri Celju, na Ojstrici pri Dravogradu, v Kasazah pri Petrovčah, v Bukovem žlaku pri Celju in Št. Jungertu pri Celju, in zaradi poskusa tatvine v Gotovljah pri Žalcu na 1 leto in 8 mesecev strogega zapora in na 3 leta prisilnega dela po prestani kazni.

—c **Sneg**, ki je začel naletavati spet v ponedeljek zvečer, je do torka zvečer pokril Celje in okolico z 10 cm debelo odejo, na hribih pa je znova zapadlo okrog 20 cm snega.

Milo pokuša

V Milwaukee je slavil Tom Hunt oni dan čuden jubilej. Mož je 20 let uslužben v tovarni, kjer pokuša milo. Vsak dan pokusi več sto vrst mila. Koščke mila položi na jezik, da se mu raztope in tako določi kakovost mila. Prijeten njegov poklic gotovo ni.

Edmund O' Hara: 18

Tajna profesorja Morbidusa

Roman

— Moja teta je bila bolna, — se je skušal opravičiti.

— Oh, ubožica, — se je norčeval Sam, — menda si jo takoj vzel s seboj in jo lečil tu v kakšni prepovedani beznici z žganjem?

— Kako to? Kako mislitee to? Townsend ni mogel razumeti, kakšna znamenja mu daje Marion, ko naglo spušča in dviga veke.

— No, kdaj si pa prispel v Buffalo?

— Takole okrog dveh zjutraj, — se je zlagal Townsend in na dekličinem obrazu je takoj opazil, da je ustrelil kozla.

Očka Sam se je zmagoslavno nasmehnil.

— Potem takem si pa menda prispel z letalom, fant?

— Z letalom? — je ponovil Townsend v zadregi. Trajalo je precej časa, preden se mu je posvetilo v glavi, da Sam svojega vprašanja nikakor ni mislil resno. Prav tako bi bil lahko vprašal: Potem takem te je izkrcala tu topovska krogla.

— Kako to, zakaj? — je vprašal Townsend olajšano.

— Zadnji vlak iz Elmire, kjer živi tvoja dozdevna teta Rozalija, prispe v Buffalo ob 12.27, — je dejal Sam mirno in si obrisal usta, potem ko je bil popil kavo. Da, da, fant moj. Pregovor pravi, da ima laž kratke noge. Zdaj bo pa dovolj kramljanja, Kenntlbury. Na pot morava.

— Da, da, skrajni čas je že, le pojdiva, — je vzkliknil Townsend veselo. Hvala bogu, mučno zasliševanje je bilo končano.

— Na svidenje,grof ! — je dejala Marion razočarano.

Res, bil je celo pozabil posloviti se od nje. Tako je bil pozabljiv. Naglo se je obrnil na pragu in iztegnil roko.

— Na svidenje, Marion! — je zaklical prijazno, potem je pa odhitel, da bi dohitel očeta Sama.

V tovarni je takoj začutil, da je utrujen. Čeprav je v letalu nekaj ur počival, je njegovo telo čutilo prečuto noč. Samo zavest, da živi v neprestani nevarnosti, ker je imel v žepu dragoceni fotoaparat, samo ta zavest ga je držala pokonci. Pod nobenim pogojem in nikakor ni smel biti sumljiv. Če bo pa slabo in malomarno delal, se bo seveda zdel sumljiv.

Na časomeru se je pojavila rdeča luč. Odmor. Stisnil je zobe in delal.

Avtomatično je Townsend še enkrat ponovil svoje kretnje. Njegovi živci so se napeli in srce mu je jelo močneje utripati. Zdaj se je moralo zgoditi.

Lenih korakov je stopal skozi tovarniške prostore. Z rokami je mahal desno in levo in nihče bi ne bil mogel opaziti v njegovi stisnjeni levici majčkenega fotoaparata.

Zdaj je stopil v dvorano. Tam so kakor vedno bučali stroji in se vrtela kolesa. Townsend je pritisnil na gumb. Enkrat, dvakrat, dva posnetka sta bila narejena. Toda glavnemu stroju bi se bil moral približati kako od druge strani. To je bil najzanimivejši del vse naprave. Toda kako naj to stori? Nikakor ni mogel priti tja z druge strani, ne da bi se zdelo to sumljivo. Moral je kreniti naprej. Toda glej, prav tam, kamor je hotel priti, je stal njegov inženir.

Bliskovito je šinila Townsendu v glavo nova misel. Ali jo bo mogel uresničiti? Za razmišljanje ni bilo več časa. Moral je kreniti naprej ali pa ... In že je stopal proti inženirju.

— Gospod Michaud! — je zaklical glasno in v glasu se mu je poznalo razburjenje. — Gospod Michaud — ena, dve, prvi posnetek je bil narejen, — poslušajte me ...

— Kaj se je zgodilo: — se je zarežal možic in se mračno ozrl na Townsenda. Potem se je pa zopet ozrl na bližnji stroj.

— Smešna stvar, zelo smešna, — je začel detektiv hitro, čeprav ta čas sploh ni vedel, kaj naj bi bilo smešno. Med tem je še enkrat fotografiral stroj, — zares smešno!

— Osel! — je kriknil Michaud srdito. — Kaj je smešno, gromska strela?

Zdaj bi bil dal celo kraljestvo za komično idejo. Kaj mu res nič ne bo prišlo na misel? Ah, vendar... in čisto resno je odgovoril:

— Pri izplačilu v soboto zvečer ste mi dali en dolar preveč.

Michaud ga je debelo pogledal, potem pa se je na ves glas zakrohotal. Kakor da se mu je to res zdelo smešno.

— Tepec! — je dejal odločno. — Zapij svoj dolar in molči. Zdaj se pa poberi od tod!

Pri teh besedah mu je Michaud obrnil hrbet in odšel.

Nekaj časa je stal Townsend in sam ni vedel, kaj naj počne. Že je hotel kreniti naprej, ko je opazil, da se je inženir ustavil na drugi strani skrivnostnega stroja. Nudila se mu je torej krasna prilika, da fotografira stroj tudi od te strani. Odločno je krenil naprej in se ponovno približal inženirju.

To pot ga je Michaud opazil, preden mu je utegnil Townsend kaj reči.

— Gromska strela! — je zarohnel, — kaj pa še hočeš, ti dromedar?

— Jaz, jaz, — je zajecljal Townsend. — Jaz sem pošten človek. Tega dolarja ne morem sprejeti. To bi bila sleparija ...

V tem času je napravil še dva posnetka.

— Idijot! — je zakričal Michaud nanj, kakor da njegova zakladnica izrazov za duševno manjvrednost ni bila posebno velika. — Če je tako, pa vrni denar, če hočeš, pa vrni denar, toda mene pusti pri miru.

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani